...ОРНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-даха жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

...й Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ (11659) | 1968 оной мартын 13, среда | Сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ

...ба хүдэлмэришэнэй партинуудай ...на уулзалгын дүнгүүд тухай КПСС-... тоосоое шагнажа зүбшэн хэлсээд, ...хадаа делегациин ажал ябуулгые, ...зүбшэн хэлсэгдэhэн бүхы асуу-...тэрэнэй баримталhан хараа бодолые ...

...вна уулзалгын удха шанарые ...дэрөөр сэгнээ. Тус уулзалга ком-...дэхи гол шэглэлые — марксизм-... пролетарска интернационализмын ...үндэhэлэн, тэрэниие нягтаар жаг-...ые харуулна, хүгжэлтэнь болоно. ...архис этэгээдүүдэй эзэрхэг түрим-...ые таhалдуулхын, эб найрамдалай, ...национальна бэеэ даанхай байдалай ...хэрэгэй шэнэ илалтануудые хан-... хүсэлэл оролдолгоёо арьбадхахаар ...ай бултадаа хүсэжэ байhыень ...улаа.

...хүдэлмэришэнэй партинуудай ту-...уласхоорондын зүблөө зарлаха ту-...үнгэргэхэ болзор, үг зорилго, зүб-... тэрээндэ бэлэдхэхэ онол арганууд тухай консультативна уулзалгын шиидхэбэри хадаа тэрэниие үнгэргэхэ талаар шухала алхам боломжотой ...дотоор хэгдээ гэhэн удхатай. Мүнөөнэй шатада империализмда эсэргүүсэн тэмсэхэ зорилгонууд, коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай, бүхы антеимпериалис хүсэнүүдэй нэгэдэл гэhэн асуудалые зүблөөн дээрэ хэлсэлгэ — эгээн лэ шухала асуудалда гол анхарал хандуулха, коммунис хүдэлөөе бэхижүүлгэдэ, тэрэшэлэн социализмын ба демократиин бүхы хүсэнүүдые нягтаар жагсаалгада туhалха байна.

Тэгшэ эрхэтэй байха, нүхэрэй ёhoop hанамжануудаа мэдэлсэхэ гол ёhонуудта үндэhэлэн, асуудалнуудые хамтаараа шиидхэлгэ үрэ ехэтэй гэжэ уулзалга харуулаа. Уласхоорондын зүблөөндэ бэлэдхэл хэхэ талаар консультативна уулзалгын хараалhан демократическа онол арганууд үгэеэ ойлгоолсон, сэгнэлтэнүүдые ба тобшололнуудые хэхэ, хамтынгаа зорилгонуудые шиидхэхын тулада уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бүхы отрядуудай ябуулгануудые тааралдуулха hайн үндэhэ hуури бии болгожо үгэнэ гээд КПСС-эй ЦК тоолоно. Зүблөөндэ хабаадахые хүсэhэн бүхы коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдhөө тэрээндэ бэлэдхэхэ комиссиие консультативна уулзалга байгуулаа. Энэ хадаа зүблөөндэ бэлэдхэхэ шухала эрхэ нүхэсэл бии болгоно.

Бүхы коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинууд, тэрэ тоодо Будапештдэхи уулзалгада хабаадалсаагүйшүүлдэшье зүблөөндэ бэлэдхэлгэдэ ба тэрэнэй хүдэлмэридэ тэгшэ эрхэтэйгээр хабаадалсахые уряалан, консультативна уулзалгын хандалга зүблөөндэ амжалтатайгаар бэлэдхэхэ хэрэгтэ тааралдана гэжэ КПСС-эй ЦК тоолоно. Зүблөө үнгэргэлгэ коммунис парти бүхэнэй, бүхы уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй аша туhада, империализмда эсэргүү тэмсэлдэ бүхы хүсэнүүдые нягтаар жагсааха аша туhада тааралдана гэжэ консультативна уулзалгын хэhэн тобшололые КПСС-эй ЦК хүсэдөөр зүбшөөн hайшаана.

Консультативна уулзалга тухай комюнике соо бэшэгдэhэн заабаринуудые хүтэлбэри болгон, КПСС хадаа коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөндэ амжалтатайгаар бэлдэхын, тэрэниие үнгэргэхын тулада өөрhөө дулдыдаха бүхы юумые хэхэ байна.

ТАБАН ЖЭЛЫЕ—БОЛЗОРhОО УРИД!

...ҮРЭХЭ ...ТЭЛӨӨ

БҮРГЭ. Эндэ ахалагша хонишон Санжа Долгоровой, Даша Дамбасвай, Дымбрен Батуевай даадаг эхэ хонидой отаранууд байрлаhаар үнинэй. Үнгэрhэн ойн баярай жэлдэ эндэхи хонишод 100 эхэ хонинhоо 96—98 хурьга түлжүүлхэ, колхоз соогоо түрүү hуурида гараhан намтартай. Харин мүнөө энэ гурбан отарын тус бүридэнь 490 хурьган үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Абтаhан хурьгадтаа гидропонно аргаар ургуулhан ногоо, мүн шэмэтэ тэжээл элбэгээр эдюулжэ, тобир тарганаар түлжүүлнэ. Захааминай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Бүргын отделениин хонишод урда жэлнүүдтэ түйлаhан амжалтаяа улам батадхахын тула хүсэ шалалаа гамнангүйгөөр хоорондоо мүрысэн ажаллажа, абаhан социалис уялгаяа саг болзортонь бэелүүлхын түлөө оролдоно.

Г. ТУГУТОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

...АМЖАЛТАТАЙ

...hаалиин фермэ нё-...нгөө ёhoop 3575 ...haаха аад, 3679 цент-...үүхэ Октябриин ал-...ые ажалай амжал-...

...жэлэй эхинhээ хойшо ...алшад, малшад муу ...жэ байна. Нэгэдэхи ...бэй ёhoop эндэхид ...hү haaxa байгаа. Энэ ...hapa соо 550 га-...hү абаба. Хэрбээ му-... 1150—1200 кило-... байгаа hаа, квар-талайнгаа түсэб энэ hapa соогоо дүүргэхэ гүйсэд аргатай.

Фермын бэрхэ hаалишад Цыден-Долгор Жамсоева, Димит Цымпилова, Дулмажап Даржаева гэгшэд hү haaxa кварталайнгаа түсэб мартын тэн болотор дүүргэхэнь. Эдэнэр мүнөө Эрхирэгэйнгээ совхозой hаалишадай дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябана. Тэрэшэлэн В. Нуреева, С. Сухоева, Х. Жалсанова гэгшэд баhал кварталай түсэб дүүргэхэ дүтэлэнхэй.

Г. БАЗАРЖАПОВ.
Загарайн аймаг.

«Байкал» племхозой 2-дохи отделениин hү hаалиин гүүртынхид 126 үнеэтэй юм. Эндэхи hаалишад үнгэрhэн 2 hарын туршада үнеэн бүриhөө 592 литр hү haaraa. Энэнь нёдондоной хоёр hарынхиhаа 92 литрээр ехэ болоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гүүртын hаалишад hаалияа дүүргээд, гэртээ бусажа ябана.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

...ШЭЛТЭЙ ХУРЬГАШАН

...багаhаа ...ганhаа» ...сэн үгэ ... Шагдурова-...б гэхэдэ, ...шар на-...ажал хү-...хүхюун ...нюта-...хэлсээ-... Шагдуроваhаа бэшэ ондоо таарамжатай хүн олдоогүй.

Тэрэ гэhээр хэдэн жэл үнгэрөө. Долгоршье шэнэ мэргэжэлээ шүналтайгаар шудалжа, «Дружба» колхозой Сааханай гэжэ газарта түбхинэhэн Бато-Мунко Цыреторовай даадаг отарада хурьгашанаар хүдэлжэ байнхай. Жэл бүхэндэ түлжүүлhэн хурьгадынь нэгэшье гарзалдагүй, hайнаар тобиржодог. Мүнөө эндэхи отарынхид үнгэрhэн жэлэйнгээ амжалтануудые улам батадхан, шэнэ социалис уялга абажа, тэрэнээ саг болзортонь дүүргэхээр хараална. Ажал хүдэлмэридөө аргагүй ханамжатайгаар хандадаг Долгор Шагдуровагай хүдэлдэг отарынхид мүнөө жэлэйнгээ түл абалгые эмхитэй hайнаар үнгэргэжэ байнхай.

...тулэг ...ад, хо-... хонишон ...бо. Тэд ...? Долгор...

Б. ДОРЖИЕВ.
Захаамин.

...ЙЕН БАЛЬЖИТ ХОЁР

Хоорондуураа Хэжэнгэ тосхонтой ниилэлдэшэhэн Хүхэ-Добын айлнуудай дундашатуур нэгэ гэрэй хүhамаг хорёо соогуур хэлэн hypи үбhэн, зелёнко, hолоомо жэрылдэн харагдадаг юм.

Эгээл энэмнай Хэжэнгын совхозой түрүү хонишодой нэгэн Шойен Найданович Намжиловай отарын байра гээшэ. Түрүүн хараhан хүнэй эндэ хонидой отарын байра, хашаа биишье гэжэ hанахаар бэшэ. Хашаань набтархан, хуушан, ханануудынь hалхи бороодо харлашанхай, дээрэнь обойтор шорой, hолоомо адханхай, соохонуудынь уйтан.

— Хашаатнай яагаа муу юм? Шэные барижа үгэнэгүй гү?— гээд асууба.

— Тиимэл даа. Хараhан лэ хүн хашаатнай муу гэдэг агша. Хэды тиимэшье hааль, энэл байра соо гурбан жэл удаагаар зуун эхэ хонин бүриhөө 100 гаран хурьга абаабди. Үнэндөө хонидой түл абалга гансал байра байдалhаа болодоггүй, өөhэдын оролдолго хэрэгтэй ха юм даа,—гэжэ Шойен Найданович хэлэнэ.

Нээрээшье байрань хуушаншье hаа, газаа досоогүй hайнаар шабажархиhан, дулаахан, нэгэшье нойто норо, сэн-бун болоогүй, хуурайхан.

— Энэ жэлдэ саhан ехэ орожо, hая наашын үзэгдөөгүй шанга хүйтэн болоод, байра муутайшат маанадта бэрхэтэй байдал тохёолдуулаа. Тиигэбэшье хонидоо тураахатүй, түлыень тарза хоролтогүйгөөр абаха гэжэ шадалаараа оролдоо гээшэбди. Тэрэнэй ашаар зоной зэргэ, дундуур лэ гарасалдажа байнабди даа,—гэжэ ахалагша хонишон дарууханаар хөөрэнэ.

Мүнөө энэ отарада бүхы 510 эхэ хонидhоонь 490 гаран хурьгад абтаад, нэгэшье гарзагүй томо болгогдожо байна. Үшөө арбаад хонин хурьгалхаар хүлеэгдэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, зуун эхэ хонин бүриhөө 100-hаа үсөөн бэшэ хурьга абаха дүүрэн аргатай, абахашье байха.

Шойен Найданович тэрэнэй нүхэр Бальжит Цыбиковна хоёр арба гаран жэлдэ хонин ажалда хүдэлжэ, хододоол магтаалда хүртэжэ ябадаг. «Дулмын базбай эжы хоёр тустаар лэ ажалша бэрхэ зон гээшэ даа» гэжэ нютагайхиниинь хөөрэлдэдэг.

Нёдондо Намжиловтан хаража байhан бүхы 540 эхэ хонидhоо 560 хурьга абажа түлжүүлээ. Хамта 15 центнер нооhо абаха түсэбтэй аад, 20,8 центнер нооhо хайшалжа тушаагаа. Бүхы хурьгадаа тус бүридэнь 27 килограмм шэтнүүртэй болгожо эхэhээнь hалгааhан. Эдэ бүтэдын ашаар совхоздо хэдэ мянган түхэригэй ашаг олзо оруулжа, өөhэдөө ажалай нэмэлтэ түлөөhэндэ 950 түхэриг абаа. Мүн хоюулан Москва—СССР-эй арадай ажахын туйлалта харуулха выставкэдэ ошожо ерээ.

— Бидэ бүхы ажалаа өөhэдынгөө хүсөөр хэдэг гээшэбди. Нёдондо зундаа, намартаа 750 центнер үбhэ, 70 гаран центнер зелёнко өөhэдөө сабшажа абаад, тэрэнэйнгээ 240 центнерынь ондоо бригадынхидта үгэлсөөбди. Тиигэбэшье үбhэ тэжээлээр ядаагүй, хонид тобир hайн ондо орожо байна,—гэнэ нүхэр Намжилов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хонишон Шойен Намжилов Бальжит Цыбиковна нүхэртэеэ.

Д. САМБУЕВ.
Авторай фото.

БЭЛЭДХЭЛЭЙ ЗЭРГЭЭР—УРГАСА!

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи хабар газаа орожо ерэбэ. Үдэрэй наруули дулаанда саhан хайлажа захалаа. Зарим жэлдэ энэ үеэр республикын урда талын аймагуудта паар дээрэ шиг нойто бариха, hайрам тогтоохо хүдэлмэри эхилдэг hэн. Зүгөөр энэ жэлдэ февраль hapa хүйтэншэг байжа, хээрын саhан хүдэлөөгүй, хабарай тэмдэг hаял үзэгдэбэ. Эдэ бүтэдэhөө зарим ажахын хүтэлбэрилэгшэд хабарай тарилгада бэлдэхэ талаар бира тай юумэ хээгүй, hанаа амар hуужа, дээрээ ортохоор болобо.

Юрэнхы дээрээ хабарай тарилгада бэлдэхэ хүдэлмэри хантали тагүйгөөр ябуулагдана. Илангаяа трактор, машинануудые заhабарилха, үрэhэ хүрэнгэ тарилгын шанарта хүргэхэ, наг шэбхэ тарялан, сабшалан дээрэ гаргаха хүдэлмэри холо дүүргэгдээгүй, гэлэргэ татагдана.

Тарилгын урда тээхи хүдэлмэри захалха сатай ойртоод байхада, республикын колхоз, совхозуудта бүхы заhатдаха тракторнуудай дүрбэнэй нэгэ хубинь гэхэ гү, али мянга гаран трактор бэлэн болгогдоогүй байhаар. Заhабарилагдаагүй үлөөшэдынь гол түлэб хүсэ ехэтэ, гэнжэтэ трактронууд байха юм. Мүн иимэрхүү хэмжээндэ плуг, сеялкэнүүдые заhабарилха хүдэлмэри ябуулагдана. Мүнөө хүрэтэр тракторна плутуудай, сеялкэнүүдэй 25 процентнь, культиваторнуудай аяар 78 процентнь, хартаабха hуулгаха машинануудай 78 процентнь заhабарилагдаагүй хэбтэhээр. Республикын олонхи аймагуудта хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ техникэ үнгэрэгшэ жэлэйхиhээ муугаар, аали нобшоор заhабарилагдана. Техникэ заhабарилха хүдэлмэреэ Совет оронтой Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй 50 жэлэй hайндэр хүрэтэр дүүргэхэ гэhэн социалис уялгануудаа олонхи ажахынууд бэелүүлээгүй үлэшоо. Энэнь тон муу хойшолонтой байжа магадгүй.

Хабарай тарилгада трактор, машинануудаа бэлдэхэ хүдэлмэри илангаяа Бэшүүрэй, Загарайн, Улаан-Үдын, Баргажанай аймагуудта удааржа байна. Эдэ аймагуудта заhабарилагдахаар хараалагдаhан тракторнуудайнь гурбанай нэгэ хубинь бэлэн бэшэ. Баргажанай аймагай ажахынуудта тракторна плутуудые заhабарилха, Бэшүүрэй аймагта—сеялкэнүүдые бэлэн болгохо хүдэлмэри hаял хахадлаад байха юм. Хориин, Сэлэнгын, Хэжэнгын аймагуудта сеялкэнүүдэй гуша гаран процентнь заhабарилгаhаа гараадүй.

Энээндэ хэн зэмэтэйб? Нэн түрүүн колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи инженернүүд, тракторна бригадын бригадирнууд. Энэ шухала хүдэлмэриие тэдэнэр эмхидхэжэ шадаагүй. Зүгөөр «Зундаа шартаяа, үбэлдөө—тэргэеэ бэлдэ» гэhэн арадай сэсэн үгые hайса ойлгодог хүтэлбэрилэгшэд, инженернүүд, бригадирнууд техникээ үни бэлдэнхэй. Олохон ажахынуудта сеялкэнүүд, хартаабха hуулгадаг машинанууд хабарай тарилгын үнгэрхэлөөр лэ сэбэрлэгдэжэ, заhабарилагдажа табигдадаг заншалтай. Тракторай плугууд, культиваторнууд тэндэ намартаа бэлдэгдэдэг гуримтай. Тиигэбэшье түрүүшүүлэй энэ дүй дүршэл бүгэдын шадабари боложо ...даагүй байhаниинь гэмшэлтэй.

Энэ жэлдэ хүсэ ехэтэ «ДТ-75» тракторнуудые заhабарилха, хэрэгтэй частьнуудаар ажахынуудые хангаха тушаа республикын «Сельхозтехникэ» нэгэдэл, тэрэнэй отделенинүүд мууса хүдэлөө.

Энэ гээгдэлhээ гараха, бүхы хүсэеэ техникэ заhабарилгада табижа, ойрын үдэрнүүдтэ тэдэнээ хүсэд бэлэн болгохо гээшэ хүдөөгэй механизаторнуудай мүнөөдэрэй дайшалхы хэрэг болоно.

Урда жэлнүүдтэл адли республикын колхоз, совхозуудта үрэhэеэ тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэри унжагайруулагдана. Олон ажахынуудта орооhо тарянай үрэhэн шиг ехэтэй, ургаха хүсэ багатай, элдэб буртаг үбhэ ногооной үрэ холисотой байха юм. Тиигэбэшье шанар муутай үрэhээ андалдаха хүдэлмэри хойшо татагдана.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо, Хориин аймагай Хүрбын совхоздо, Бэшүүрэй аймагай Хелгын совхоздо, Улаан-Үдын аймагай «Коммунизм», «Улаан Оронго» колхозуудта үрэhэ хүрэнгэеэ тарилгын шанарта хүргэхэ хүдэлмэри урдынхидаал адли тоогдоногүй. Жэшээнь, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхоздо тарянайнь үрэhэнэй миил гушаад процентнь hайн шанартай байна.

«Муу үрэhэнhөө—hайн ургаса бү хүлеэ» гэжэ таряашадай дунда тон зүб хэлсэдэг. Мүнөө үедэ республикын колхоз, совхоз бүхэндэ орооhоной үрэhэ сэбэрлэхэ машинанууд хүсэд хүрэхөөр бии. Имагтал тэдэниие үдэр hүнигүй хүдэлгэжэ, бүхы үрэhээ эрхим шанартай болгохо шухала. Эндэ агрономууд саг үргэлжэ хиналта табижа, үрэhэ сэбэрлэхэ, томо жэжээрнь илгаха, үрэhээ хородохо хүдэлмэри эмхидхэхэ үүргэтэй. Хабарай дулаан үдэрнүүдтэ шиит ехэтэй үрэhээ нара hалхинда хатааха эрилтэ табигдана.

Бүхы үрэhээ тарилгын шанарта хүргэхэ, нэгэшье центнер муу үрэhэ хэрэглэхэгүй гэжэ ажахы бүхэнэй таряашад оролдохо, тиигэжэ энэ жэлдэ баян ургаса абаха арга олгохо болоно. Энэ талаар колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, агрономууд онсо харюусалгатай.

Баян ургаса абахын тула hайн шанартай үрэhэнhөө гадна, тарялангаа үтэгжүүлхэ, аргатай газартань үhалха шухала байhаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ. Тиигэбэшье республикын олохон ажахынуудта агротехническэ эдэ хэмжээнүүд тоогдоногүй. Энэл шалтагаан дээрэhээ нютагай үнэтэ үтэгжүүлгэ—наг шэбхэ тарялан, сабшалан дээрэ гаргаха түсэб жэлhээ жэлдэ дүүргэгдэнэгүй, байгша ондо бүришье муугаар бэелүүлэгдэнэ. hүүлэй мэдээгээр наг шэбхэ зөөхэ түсэб hаял гушаад процентдэ хүргэгдэнхэй.

Иимэ байдалые тэсэхын аргагүй. Республикын олонхи ажахынууд үбэлэй хүйтые шалтаг бариад, хэдэн hарын туршада шэбхэ орой зөөгөөгүй байшоо. Ушар иимэhээ хабарай тарилгын эхилхэhээ, сабшалангай ногооной ургажа захалхаhаа урид наг шэбхэ гаргаха түсэбөө хүсэлдүүлхын тула айхабтар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ болоно.

Энэ хэрэгтэ партиин обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр соносхогдоhон габшагайгаар ажаллаха хоёр hapa зорюулагдана. Мартын 15-hаа майн 15 хүрэтэр республикын бүхы колхоз, совхозуудта наг шэбхэ зөөхэ, газар үhалха хүдэлмэридэ хүсэн ехээр табигдаха байна. Энэ ехэ хүдэлмэридэ колхоз, совхозуудай шефүүд туhалха аргатай.

Байгша ондо колхоз, совхозуудай тарялан дээрэ саhан ехэ. Тиимэhээ тэрэнэй хайлажа байха үедэ тарялан, сабшаланда шииг нойто тогтоохо арга бии. Энээндэ Мухар-Шэбэрэй, Бэшүүрэй аймагуудай, Хяагтын аймагай Хүдэри талын ажахынууд горитойгоор бэлдэжэ байна. Тэдэнэр хала майлын ташалангуудаар, жалга жаамаар хаалта боолтонуудые хэжэ, hайрам тогтоодог заншалтай. Энэшье жэлдэ урдынхиhаа дутуугүй газараа hайрамаар ундалуулха зорилготой.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлдэ республикын колхоз, совхозууд орооhо тарянай болон бусад ургамалнуудай баян ургаса абаха уялгануудые абанхай. Байгша ондо гектар бүриhөө 11 центнер орооhо таряа, 85 центнер хартаабха, 137 центнер овощ ургуулха зорилго табигданхай. Республикын түрүү аймагууд, ажахынууд бүри дээгүүр ургаса абахаар хараалаанхай.

Тиимэhээ абаhан уялгаяа бэелүүлхын, хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула хабарай тарилгада эрхимээр бэлдэжэ, тэрэниие богони болзорто, hайн шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ республикын бүхы таряашадай, механизаторнуудай нангин уялга мүн.

РЕСПУБЛИКЫН КУЛЬТУРЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Үсэгэлдэр Улаан-Үдэ хотодо ород драмын театрай байшан соо республикын соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болобо.

Уужам дэлгэр Буряад ороноймнай хүдөө нютагуудтахи соёлшод, мүн республикымнай уран зохёолшод, артистнууд, композиторнууд, уран зураашад болон соёл культурын ажал ябуулагшад Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр В. А. Сахьяновай «Арад зониие коммунис үзэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ республикын соёл культурын гуламтануудай дүүргэдэг үүргэ ба В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл тухай» элидхэл шагнаа.

Хани халуун хөөрэлдөөн дээрэ Сэлэнгын аймгүйсэдкомой культурын таhагые даагша нүхэр Мадуев, Анаагай совхозой директор нүхэр Бородин, композитор Б. Ямпилов болон бусад үгэ хэлээ.

Тус зүблөөндэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр А. А. Бадиев хабаадаhан байна.

Зүблөөнэй хүдэлмэри тухай манай газетын hаяын номерто дэлгэрэнгыгээр уншахат.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа) И. Г. Серебренников—Каменскын хүүгэдэй хүгжэмэй hургуулиин директор, В. С. Ладченко—Баунтын культурын байшангые даагша, Н. П. Васильев—Кабанскын аймагай Соведэй гүйсэдкомой культурын таhагые даагша суглаанай забhарлалгын үедэ.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

ПАРТИЙНА ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЫН ТРИБУНА

КОММУНИСТНУУД ТООСОНО...

Электромашинын цех — ЛВРЗ-гэй эгээн томо цехүүдэй нэгэн юм. Ганса партийна организацимнай юhэн бүлэгтэ 80 коммунист тоологдоно. Комсомолшууд, залуушуул бүришье олон.

Цехэй үйлэдбэриин, ниитын хэрэгтэ партиин гэшүүдэй нүлөөн улам дээшэлнэ. Үйлэдбэриин харюусалгатай участогуудта — бригадирнуудаар, ахалагша мастернуудаар коммунистнууд хүдэлнэ. Үйлэдбэриин командирнууд, юрын хүдэлмэришэд-коммунистнууд ажалдаа коммунис ёhoop хандалгын бодото жэшээ хани нүхэдтөө харуулна. Тэдэнэр иигэжэ hэр-тиин гэшүүнэй хүндэтэ нэрэ зэргые дээрэ үргэн ябана.

Партиин гэшүүн Лейля Нагмедзяновна Мухамедзяноваешье абажа үзэел. Лейля Нагмедзяновна халаанайнтаа даабариие холо үлүүлэн дүүргэхэтэйгээ хамта ниитын ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Ажалдаа табьяатай байhанайнгаа түлөө нёдондо Лейля Нагмедзяновна «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа hэн. Партиин гэшүүндэ кандидат Вера Петровна Нечкинада үнгэрэгшэ жэл КПСС-эй обкомой ба облпрофсоведэй шиидхэбэреэр «түүхэтэ ойн жэлэй замай залуурша» гэhэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдоhон байна. Хоёр hурагшадай эхэ Вера Петровна ажалшадай депутадуудай Железнодорожно райсоведэй депутат юм. Тиихэдэ электрослесарь Николай Михайлович Сантанов хуушанай коммунистнуудай нэгэн. Улаан-Үдын горсоведэй депутат Сантанов депутадайнгаа уялгые дүүргэхэтэйгээ хамта ажаhуудаг газартаа агитатор юм. Өөрөө мүн hургуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдтэй «носолдоно». Иимэ сүлөөгүй хүн аад лэ хүдэлмэришэн-залуушуулай үдэшын hургуулиин 8-дахи класс дүүргэжэ шадаа.

Бидэнэр хэдэхэн жэшээ дурдаабди. Түрүүшүүлые үргүүлан хүмүүжүүлгэдэ цехэй партийна организаци тон ехэ үүргэ дүүргэнэ. Цехнай бүхы дээрээ коммунис ажалай цех гэhэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Тиихэдэ Б. А. Чикешевэй хүтэлбэрилдэг бригадада «КПСС-эй XXIII партийна съездын нэрэмжэтэ», Ю. П. Челмодеевэй хүтэлбэрилдэг бригадада «Совет засагай 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ» гэhэн үндэр нэрэ зэргэ олгогдонхой.

Цехэй партийна организациин урдаа табиhан гол зорилгонуудай нэгэн гэбэл, коммунистнуудые, бүхы хүдэлмэришэдые ажал дээрэнь коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгэ, эдэбхи үүсхэлыень дэмжэлгэ болоно. Партийна организациин ябуулдаг бүхы хүдэлмэри энэ гол зорилгые бэелүүлгэдэ зорюулагданхай.

Шэнэ жэлэй эхиндэ цехэй коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ коммунистнуудай, илангаяа үйлэдбэриин участогуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, парттруппоргнуудай тоосоо саг үргэлжэ шагнажа байха гэhэн шиидхэбэри абтаа hэн. Январь hарада секционно участогай партийна бүлэгэй эмхидхэлшэ Григорий Ефимович Бадмаев партбюро дээрэ тоосоhон байна.

Секционно участок цехэй үйлэдбэридэ шухала үүргэ дүүргэдэг. Нүхэр Бадмаев коммунистнуудай, партийнабэшэ хүдэлмэришэдэй дунда үнгэргэгдэдэг ниитэ-политическэ хүдэлмэри тухай хөөрэжэ үгөө. Партийна бюро зарлахынгаа урда тээ бюрогой гэшүүд, мүн энэ участогтай сэхэ холбоотой участогуудай коммунистнууд Бадмаевта «айлшална», гансашье партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэритэй бэшэ, мүн бүхы үйлэдбэритэйнь танилсаhан. Тиин ажаглаhан, элирүүлhэн дутуу дундануудтушаа партбюро дээрэ сэхэ руунь хэлэhэн, шүүмжэлhэн байха. Дутуу дундануудые усадхаха заабари зүбшэл хэлэгдээ hэн.

Суглуулан- холбоhон машинануудай шанар тухай хабсаралтын участогай ахалагша мастер коммунист Виктор Алексеевич Евсейчук, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие hайжаруулга тухай энэ участогай парттруппорг Николай Григорьевич Объедкин, ахалагша мастер Геннадий Иванович Пискунов гэгшэд тоосоhон байха юм.

Парттруппоргнуудай, үйлэдбэриин командирнуудай тоосоонуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ юрын коммунистнууд олоор хабаадуулагдана. Тэдэнэй хэлэhэн hанал бодол, зүбшэл — үйлэдбэридөө коммунист бүхэнэй тон харюусалгатайгаар хандажа байhаниие гэршэлнэ. Коммунистнууд ажалай культурые дээшэлүүлгэдэ, техническэ дэбжэлтые түргэдүүлгэдэ, бүтээн гаргаhан продукциин үнэ сэнгые доошолуулгада hанал бодолоо табина.

«Коммунист өөрынгөө партийна организацида» — иимэ гаршагтай бэшэг «Правда» газетэдэ үнгэрэгшэ жэлэй декабрь соо толилогдоо hэн. Энэ бэшэг партийна бүлэгүүдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ бэлэй. Удаань цехэй коммунистнуудай хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхээр хараалагдажа, бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэhэн юм.

Тус суглаан ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрөө hэн. Зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэнгүй, hанаа амар hууха хүн байгаагүй бэлэй. Коммунистнууд «Правдын» түрүү бэшэгэй удхые зүбөөр тайлбарилжа, зүб тобшолол хэhэн байха. Тэдэнэр партиин гэшүүн бүхэн уялгаяа яажа дүүргэнэб, партийна организацитайгаа ямар харилсаатайб — эдэ бүхы асуудалнуудаар hанал бодолоо хубаалдалсаа. Шүүмжэлэлшье яhала гараа hэн. Жэшээлхэдэ, нүхэр Лисовский партиин гэшүүн Пилюгиниие партийна организациин ажабайдалда муугаар, эдэбхигүйгөөр хабаадана гэжэ шүүмжэлээ. Арадай хиналтын бүлэгэй гэшүүд Жираков Нанзатов хоёр уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандаhанай түлөө зэмэлэгдээ юм. Бүхы дээрээ энэ суглаанда хабаадагшад коммунист бүхэнэй тоосоое шагнаа гээ хада алдуу болохогүй гэжэ hанагдана.

Партийна бюродо гү, али суглаан дээрэ парттруппоргнуудай, үйлэдбэриин командирнуудай, партиин юрын гэшүүдэй тоосоо зүбшэн хэлсэлгые саашадаашье харзадаа абажа байхабди.

Цехэй партийна организаци хамтын суглаа бэлдэлгэдэ партийна бүлэгүүдые хабаадуулдаг болонхой. Урдаа ямар нэгэ асуудалаар суглаа бэлдэхын тула бюрогой гэшүүд эсэтэрээ ябадаг hэн. Хэды ехэ саг энээндэ hаладаг байгааб!

Ээлжээтэ суглаамнай мартын хоёрдохи хахадта үнгэргэгдэхэ. Суглаан дээрэ «Ажалай социалис журамые бэхижүүлхэ талаар партийна организациин зорилго» гэhэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэхэ. Энэ асуудалые энергетигүүдэй ба механигуудай партийна бүлэг (парттруппорг нүхэр П. Б. Васильев) бэлдэнэ. Тус бүлэгэй коммунистнууд суглаа нээхэhээ эхилээд, түгэсхэлдэнь хүрэтэр хүтэлбэрилхэ, бүхы документнүүдынь зохёохо байна: протокол бэшэхэ, мүн суглаанай шиидхэбэриин проект табиха.

Суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалда коммунистнуудые яажа эдэбхитэйгээр хабаадуулхаб? Бидэнэр энэшье талаар зарим тэды дүршэлтэй болонхойбди. Жэшээлхэдэ, суглаанай урда тээ зарим хүнүүдтэй хөөрэлдэжэ, үгэ хэлэхыень дурадханабди. Иимэ хэмжээн hайн үрэ харуулна.

Манай партийна организаци үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай хүтэлбэрилхы үүргые иигэжэ дээшэлүүлхээ оролдоно. Коммунист бүхэн даалhан партийна уялгадаа тон харюусалгатайгаар хандажа, цехынгээ экономикые дээшэлүүлхэ, ажалай культурые hайжаруулха талаар эдэбхи оролдолго гаргадаг болонхой.

Н. МАРАКТАЕВ,
Улаан-Үдын Ленинэй ордento ЛВРЗ-гэй электромашинна цехэй партийна организациин секретарь.

КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ГОЛ, ЭРЬЕС... ФОНДНУУДЫЕ ХЭРЭГЛЭХЭ ТУХА...

КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ мүнгэн зөөри үйлэдбэридэ хэрэглэгдэхэ талаараа хоёр янзын: гол фонд ба эрьесын фонд боложо хубаагдадаг.

Үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүд (фонд) продукци абахада хабаадажа, өөрынгөө үнэ сэнгые хуби хубяар тэрээндэ оруулдаг. Үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүд хэдэн жэлдэ хэрэглэгдэжэ, өөрынгөө үнэ сэн хүсэд харюулдаг байха юм.

Хүдөө ажахыда үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүдэй тоодо тракторнууд, хүдөө ажахын машинанууд, хүдэлмэри хэдэг ба ашаг шэмэ үгэхэ мал, транспорт, үйлэдбэриин барилганууд, түхеэрэлгэнүүд, мелиоративна барилганууд, таримал модон гэхэ мэтэ ороно. Үйлэдбэриин гол хэрэгсэлдэ мүн газар ородог. Зүгөөр социалис гүрэндэ газар мүнгөөр сэгнэгдэдэггүй байха юм.

Колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүд айхабтар ехэ мүнгэнэй болодог. 1966 ондо энэнь манай колхозуудта 91.247 мянган түхэригэй совхозуудта — 68.224 мянган түхэригэй болоhон. Теэд үйлэдбэриин гол фонд жэлhээ жэлдэ ургана.

Үйлэдбэриин гол фондые зүбөөр, аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ гээшэ колхоз, совхозуудай шухала зорилго мүн. Энэнь ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, энэ фондын үнэ сэн абтаhан продукциин сэндэ оролсодог хадаа тэрээндэ сэхэ нүлөөтэй.

Үйлэдбэриин гол фонднуудые **яажа зүбөөр хэрэглэхэб?** Үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүдэй түхэриг бүхэндэ ехэ продукци абтаhан байгаа hаа, тэрэ аша үрэ ехэтэй гэжэ тоологдоно. Хэрбээ үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүдэй түхэриг бүридэ бага продукци абтаа hаа, тиимэ ажахынууд муугаар хүдэлhэн, гол фондоёо бирагүйгөөр хэрэглэhэн болоно.

Фондын ашаг республика дотор ямар бэ гэжэ харая (1966 оной дүнгөөр):

	Гол фонднуудай 1 түхэриг бүхэндэ абтаhан продукциин хэмжээн (түхэригөөр).
Колхозуудта	0 түхэриг 88 мүнгэ
Совхозуудта	1 —»— 07 —»—
Эдэ аймагуудай колхозууд hайнаар хүдэлөө:	
Бэшүүрэй аймагай	1 түхэриг 22 мүнгэ
Хяагтын аймагай	1 —»— 11 —»—
Мухар-Шэбэрэй аймагай	1 —»— 12 —»—
Фондоёо ашаг багатайгаар хэрэглэhэн колхозууд:	
Ахын аймагай	50 мүнгэ
Яруунын аймагай	57 —»—
Захаамнай аймагай	58 —»—
Эдэ аймагуудай совхозууд hайнаар хүдэлөө:	
Кабанскын аймагай	1 түхэриг 24 мүнгэ
Мухар-Шэбэрэй аймагай	1 —»— 46 —»—
Бэшүүрэй аймагай	1 —»— 25 —»—
Суулгын совхоз	1 —»— 75 —»—
Шергинскэ совхоз	1 —»— 32 —»—
Фондоёо ашаг багатайгаар хэрэглэhэн совхозууд:	
Яруунын аймагай	78 мүнгэ
Загарайн аймагай	88 —»—
«Комсомольский» совхоз (Ярууна)	59 —»—
Ойморой (Кабанскын)	54 —»—

Хэрбээ республикын колхозууд гол фондоёо Бэшүүрэй аймагай колхозуудтал адли хэрэглэжэ шадаа hаа, республика дотор 31 миллион түхэригэй продукци нэмэжэ абтаха hэн. Республикын совхозуудай үйлэдбэриин гол фондоёо Суулгын совхоздол адляар ашаглажа шадаа hаань совхозууднай 46 миллион түхэригэй продукци ехээр абаха байгаа. Тиигэжэ колхоз, совхозууд хамтадаа аяар 77 миллион түхэригэй продукци нэмэжэ абаха байгаа бшуу.

Яахадаа үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүд мууса ашаглагданаб? Энээниие хэдэн жэшээнүүд дээрэhээ харая.

Үйлэдбэриин гол хэрэгсэлнүүдэй тоодо ашаг шэмэтэ мал ородог гээ hэмди. Энэмнай эгээн түргэнөөр ашаяа харюулдаг гээшэ. Теэд гол фондынгоо энэ хубиие тон мууса ашагланабди.

1967 ондо республика дотор 32,8 мянган үнеэд, 196 мянган эхэ хонид hубайржа, адагынь 44 мянган тонно hүн, 30 мянган тугал, 203 мянган хурьган алдагдаа. Гансал энээн дээрэhээ 7.780 мянган түхэригэй продукци дутуу абтаа ха юм.

Эхэ гахай бүхэн жэлдээ хоёр дахин түрэхэ ёhотой. Тиигээгүй hаань, тэрэниие тэжээhэнэйшье хэрэггүй. Теэд бодото дээрээ 1967 ондо колхоз, совхозуудай эхэ гахай бүхэн минии 1,5 дахин түрөө гэхэ гү, али 40,8 мянган поршоонхо дутуу абтажа, 37,0 мянган түхэриг алдагдаа.

Загарайн аймагай Онохойн совхоздо үнгэрhэн жэл 165 үнеэд hубайржа, 64 үнеэн 2-hoo 9 hара хүрэтэр хээлигүй ябаа. Гансахан энэ уршагhаа боложо, 80 мянган түхэригэй продукци дутуу абтаhан байна.

Ажахынууд гүрэндэ шанар муутай продукци тушаажа, нилээд ехэ гарзада унана.

Үйлэдбэриин гол фондо ородог трактор, машинанууд, барилга-түхеэрэлгэнүүд хангалтагүйгөөр ашаглагдана. Жэшээнь, үнеэдэй типовой байра 82 мянган түхэриг сэнтэй. Тэрэниие хэрэглэhэнэй түлөө жэл бүри байрын сэнгэй 6 процентнь гэхэ гү, али 4,1 мянган түхэриг продукциин үнэ сэндэ нэмэгдэнэ. Хурамхаанай совхоздо тиимэ үнэ сэнтэй үхэрэй байра жэл соо хооhoop байлгагдаа. Тиигэжэ тэндэhээ заашье продукци абтаагүй аад, продукциин үнэ сэндэ мүнгэнийнь заабол нэмэгдэхэ болоно. Хэрбээ энэ байра соо жэлдээ 1200 килограмм hү үгэдэг 200 үнеэ байлгаа hаа, бүхыдөө 2400 центнер hүн абтаха гэхэ гү, али 38,4 мянган түхэригэй продукци гараха hэн.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхоз, совхозууд техникээ сагhаань урид, ямаршье бодото баримтагүйгөөр «гарhаа гараа» гэжэ хаядаг болонхой. 1965, 1966, 1967 онуудта республикын ажахынууд 2130 трактор, орооhоной 1230 комбайн худалдажа абаhан байна. Теэд энэ үедэ аяар 1154 трактор, 557 комбайн хэрэгээ болиhон дээрэ тоологдоо.

Иимэ баримтануудые тэсэхын аргагүй. Жэшээнь, ДТ-54 трактор 3200 түхэриг сэнтэй. Тэрэниие хэрэглэhэнэй түлөө жэлдээ үнэ сэнгэйнь 12,5 процент продукциин сэндэ нэмэгдэнэ. Энээгээр бодоходо тэрэ трактор адагынь 8 жэл хэрэглэгдэхэ зэргэтэй.

Ажахынуудта айхабтар ехэ мүнгэнэй элдэб техникэ абтаад лэ, тэрэнь хэдэн жэлэй туршада хэрэглэгдэнгүйгөөр хэбтэдэг. Жэшээнь, Нарhатын совхоздо иимэ техникэ 41 мянган түхэригтэ, Хяагтын совхоздо — 71 мянган түхэригтэ, Торийн совхоздо — 62 мянган түхэригтэ, Баргажанай совхоздо — 80 мянган түхэригтэ хүрэнэ.

ҮЙЛЭДБЭРИИН эрьесын фонд яажа зүбөөр хэрэглэхэб? Үйлэдбэриин эрьесын фонд гол фондhoo юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, тэрэ хүдэлмэриин ямар нэгэ хубида, нэгэ хугасаада хэрэглэгдэжэ, өөрынгөө бүхы сэнгые продукцида оруулдаг. Тиимэhээ эрьесын фондые үйлэдбэриин ээлжээтэ хугасаада хэрэглэхээр дахин hэргээн бии болгохо хэрэгтэй.

Хүдөө ажахыдахи тиимэ эрьесын фондо үрэhэ хүрэнгэ, рассада, үтэгжүүлгэ, түлишэ, заhабарилгын материалнууд, тэжээл, түл түрэсэ, шахамалнууд, жэжэ зэр зэмсэг, мүнгэ зөөри гэхэ мэтэ ороно.

Колхоз, совхозуудай эрьесын фонд гээшэ түргэн зуура ашаг үрэ ехээр үгэжэ шадаха зөөри мүн. Ажахы бүхэн тэрэ зөөриеэ мини хэбтүүлхэгүй, харин үйлэдбэридэ түргэнөөр хэрэглэхэ ушартай.

1960 ондо эрьесын фондын хэмжээн колхозуудта 43,6 миллион түхэриг, совхозуудта — 48,7 миллион түхэриг болоhон юм.

Эрьесын фондын хэр hайнаар ашаглагдажа байhаниие шэнжэлхын тула тэрэ фондын нэгэ, зуун, мянган түхэриг бүхэндэ хэды шэнээн продукци абтанаб гэжэ харалсадаг. Эрьесын фондын түхэриг бүхэндэ ехэ продукци абтадаг болохо бүринь тэрэнэй ашаг үрэ дээшэлжэ, мүнгэ зөөриин эрьесэ хурдадхагдаха жэшээтэй.

	Эрьесын фондын 1 түхэриг бүридэ абтаhан продукци
Республикын колхозуудта (дунда зэргээр)	1 түхэриг 85 мүнгэ
Республикын совхозуудта (дунда зэргээр)	1 түхэриг 45 мүнгэ

Энэ талаар hайн амжалта туйлаhан колхозуудай тоодо Бэшүүрэй, Улаан-Үдын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай ажахынууд оролсоно. Ахын, Баунтын аймагуудай колхозууд эрьесын фондоёо тон хангалтагүйгөөр хэрэглэнэ. Хэрбээ Сэлэнгын аймагай совхозуудта эрьесын фондын 1 түхэриг бүхэниинь жэлдээ 3 дахин эрьедэг байбал, Ахын, Баунтын аймагуудай колхозуудта тэрэнь жэлдээ хүсэд нэгэ эрьелтэ хэдэггүй байха юм.

Эрьесын фондын эрьелтые хурдадхаха гээшэ экономическа ехэ удха шанартай. Энээнэй ашаар эрьесын багахан мүнгэ зөөреэр ехэ продукци абажа, үйлэдбэреэ үргэдхэжэ болохо байна. Республикын колхоз, совхозууд эрьесынгээ фондо 190 миллион гаран түхэриг мүнгэ зөөритэй. Энэ мүнгэ зөөриин эрьесые нэгэ үдэрөөршье хурдадхабал, айхабтар ехэ мүнгэн

Захаамнай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз аймаг соогоо эгээл шанга шадалтай, томохон ажахы юм. Колхозой ашаг олзо жэлhээ жэлдэ дээшэлнэ, экономикань hайжарна. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус колхозой түсэблэгшэ-экономист Т. Ц. Жигжитова.
М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

ҮГЭНҮҮДЭЙ ТАЙЛБАРИ

Продукциин өөрын үнэ сэн — себестоимость продукции. Продукци абахада хэгдэhэн бүхы гаргаша (салин хүлhэн, үйлэдбэриин гаргаша, захиргаанда хэрэглэгдэhэн мүнгэ зөөри) мүнгэндэ тоологдожо, тэрэнэй центнер килограмм бүхэндэ хэды хүртэhэниинь өөрын үнэ сэн болоно.

Үйлэдбэриин гол фонд — основные производственные фонды. Ажал хэхэдэ хэрэгтэй бүхы хэрэгсэл энэ фондо ороно: машина, зэр зэмсэг, гэр байра, транспорт, адууhа мал, харгы, ханааб, мелиоративна түхеэрэлгэнүүд, модо hуулгахада хэгдэhэн гаргаша гэхэ мэтэ.

Эрьесын фонд — оборотные фонды. Ажалай нэгэ хубида (цикл) өөрынгөө бүхы сэнгые оруулдаг юумэнүүдые эрьесын фонд гэжэ нэрлэдэг. Жэшээнь, үрэhэ хүрэнгэ, малай тэжээл, түлишэ, салин хүлhэндэ үгтэхэ мүнгэн гэхэ мэтэ.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ҮХИБҮҮДЭЙ АМАРАЛТА

«Орленок» гэжэ Пионернүүдэй Бүхэроссиин лагерь Хара далайн эрьедэ байдаг. Хойто Кавказай үзэсхэлэн hайхан газарта hаяхан табан зуу гаран үхибүүд сугларба. Энэнь түхэреэн жэл соо нээлгэтэй байдаг болоо.

ГОЁ УГАЛЗАТАЙ ПЛИТКЭ

АНГРЕН. (ТАСС). Ангренэй керамикын комбинадтахи гоёон шэмэглэхэ плиткэ бүтээн гаргадаг цех архитекторэй ямаршье бодол хүсэлдүүлжэ шадаха юм. Формо, үнгэ, угалза — эдэ бүхэн захигшадай эскизээр бүтээгдэнэ. Энэ цех орон соохи эгээл түрүүшын, Дунда Азида эгээл томо цех болоко байна.

ШЭНЭ НОМ

«Арад үндэhэтэнэй урган хүгжэлтэ» гэhэн очеркнуудай ном Алас-Дуранын номой хэблэлээр hаяхан гаргагдаба.

Хойто зүгэй эртэ урдын арад үндэhэтэдэй — алеудуудай, корягуудай, эвенкнүүдэй, ительменүүдэй, чукчануудай шэнэ ажабайдал тухайда номой автопнууд КПСС-эй Алеутска райкомой секретарь В. П. Миропольский, экономикын эрдэмэй кандидат К. Г. Кузаков гэгшэд хөөрэнэ.

ХАРТААБХА ТАРИЖА ЭХИЛЭЭ

Азербайджанай баруун зүгтэ хартаабха тариха хүдэлмэри хаа хаанагүй эхилээ гэжэ ТАСС-ай корреспондент Таузhаа мэдээсэнэ. Хэдэн арбаад агрегат поли дээрэ гараа. Республика соогоо эгээл томо Таузска совхоз нэгэ газарhаа жэлдээ хоёр ургаса хуряадаг.

ТҮРҮҮШЫН ХОНХО

Кировобадта шэнээр баригдаhан дунда hургуулида hаяхан хонхын түрүүшын абяан жэнгирбэ. Азербайджанай энэ хотын барилгашад В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо бэлэг болгохын тула, үхибүүдэй эмхи зургаануудай барилга түргэдхэхэ гэжэ шиидэбэ. Кировобадай баруун-урдань үхибүүдэй городок мүндэлөө.

Орджоникидзын нэрэмжэтэ комбинадай бүд нэхэгшэд нэгэ доро мянган гаран үхибүүдэй hураха, амарха газар өөhэдынгөө мүнгөөр бии болгохо гэжэ шиидээ. Эндэхи байшангуудай табан комплексын дүрбэниинь ашаглалгада оронхой. Бүд нэхэгшэдэй үүсхэлые бусад предприятинууд халан абана.

(ТАСС).

СВЕРДЛОВСК. Совет индустриин асари ехэ гигант болохо «Уралмаш» заводой хүдэлмэришэд болон мэргэжэлтэд табан жэлэй түсэбые болзорhoonь урид дүүргэхын, бүхы дэлхэйн үгытэй ангиин агуу ехэ вождь Владимир Ильич Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө социалис мүрысөөндэ эршэмтэйгээр оронхой. Предприятиин цехүүд соо Новолипецкэ металлургическа заводто тодхогдохо прокатна түхеэрэлгэ бүтээгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарhaa): мастер Г. П. Бедов, разметчигуудай бригадир О. Э. Лилле болон разметчик В. Г. Устюжанин гэгшэд Новолипецкэ металлургическа заводто эльгээгдэхэ, бэлэн болоhон асари томо валнуудые хэмжээн шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохроника.

АЖАЛДА ДУРАТАЙ... ХҮМҮҮЖҮҮЛНЭ...

Һаяын нэгэ үдэр бидэнэй Улаан-Үдын 1-дэхи интернат hургуулида ороходо, хэшээлэй забhарлалгын үе байгаа. 1-дэхи класай хүүгэд дүхэриглэн, эбтэй зэтэйхэнээр, буряадаар дуулалдана. Үнишье болонгүй хонхо жэнгиржэ, хүүгэд классуудтаа оробо. Эдэ бүгэдые бидэнэй hонирхон адаглаhаар байтар, тус hургуулиин түүхын багша В. И. Иванова бидэндэ hургуулиингаа музейнүүдые харуулхаа уриба.

Эгээл түрүүн агуу ехэ вождь В. И. Ленинэй ажабайдалай дурасхаалда зорюулагдаhан музейдэ бидэниие оруулба. «Музей соо сэбэр, hаруулхан. Хүндэшэ, даруу зантай нүхэр Иванова эгээл түрүүн бидэнэртэ музейнгээ бии болоhон түүхэ тобшохоноор хөөрэжэ үгэбэ. Удаань бидэнэр музей хаража захалбабди. Эндэ В. И. Ленинэй ажабайдалай намтар тухай элдэб hонирхолтой фото-зурагууд, агуу ехэ вождиимнай зохёолнуудай гар бэшэгүүд, хубисхалай дүлэ ошотуулhан «Искра» газетын хуудаhануудые харанабди. Удаань тус hургуулида Польшын, Франциин hургуулинуудай хүүгэдэй эльгээhэн фото-зурагуудтай альбомуудые үзэнэбди.

— Музейгээ шэмэглэн гоёохо хэрэгтэ hургуулиин hурагшад ехэ юумэ хэнэ,— гээд В. И. Иванова бидэндэ омогорхон хөөрэнэ.

Удаань нүхэр Иванова hургуулиингаа хизаар ороной музейдэ оруулба. Эндэнь бидэнэй hонирхохо юумэн олон байгаа. Энэ музейдэ буряад арадай хуушанай үеын хэрэгсэлнүүд олоор

...ТЭ «КАТЮШЫН» КОМАНДИР ҺЭН...

ДУЛЭТЭ ЖЭЛНҮҮДЭЙ БААТАРНУУД

...Эсэгэ ороноо хамгаал-
...дайнай эхилээд байха-
...частиин артиллерийскэ
...дайшалхы түүхын
...нигэжэ бэшэгдэһэн бай-

...14. 15 час 15 минута-
...тын түмэр харгын
...байһан фашистнуудай
...хүсэтэ буугаар буу-
...Урэ дүн харуулаа.
...далай мэтээр эбхэ-

...16 час 45 мину-
...мүрэниие гаталжа
...фашистнар реактивна ар-
...зонуудта дайрагдажа.
...болон техникэнь айхаб-
...ороо. Мүрэнэй
...шиды үлэһэн гитле-
...дүлэндэ шатаагдаха
...бута плендэ орожо,
...байна.

...газар дайлые ха-
...фашистнарай эзэмдэн
...конструкторнууд
...шэнэ буу зэбсэгээр
...ехэ оролдолго гар-
...

...нилээд олохон
...байгаа. Орша шадар
...торочи тээһэн дайсанай
...барагдаад байба. Капи-
...батарей ракетнэ ту-
...буудажа, бута со-
...ороноо хамгаалгын
...Федор Лазаревич
...шье хүрэтэр һанажа

...хүхэбтэр сагаан гал
...снарядуудай эш-
...гарһан газарта гал
...дайсанай сэрэг үй
...абажа ябаһан тех-
...гарадаг байгаа.
...дайшалхы айхаб-
...шэнэ зэбсэгтэй бо-
...«Катюша» гээд нэр-
...гитлеровецүүдэй ехээр
...» урдаһаа «катю-
...дайсад ухаа мэ-
...орохо газараа оложо
...байһан. Тиигээд
...ставка тусгаар захи-
...«оролуул элект-
...буудадаг шэнэ аргатай
...шуулдаһан. тии-
...зэбсэгые яажашье
...оруулхын түлөө ябуул-
...байгаа.

— Ракетнэ түхэлэй иимэ түхеэ-рэлгэнүүд дайсадые дараха хэрэгтэ шиидхэхы үүргэтэй байһан юм,— гэжэ дайнда офицер ябаһан Федор Лазаревич Яжинов хөөрэнэ.—1941 оной июль һараһаа хойшо Совет Армидамнай «катюшын» олохон частьнууд бүридхэглэжэ, тэндэ мэргэжэлтэй коммунистнууд, комсомолшууд алба хэһэн байха юм. Тэдэнэй дунда буряад хүбүүн Федор Лазаревич Яжинов ябалсажа, «катюшатай» нүхэсөөд, Сталинград шадарһаа Берлин хүрэтэр фашистнартай дайлалдаа һэн.

Волго мүрэнһөө эхилэн Совет Армиин урагшаа дабшажа, оронойнгоо газар дайдын сүм сүлөөлэтдэтэр «катюшатаяа» тэрэ хэдэн тулалдаанда хабаадалсаа. Совет сэрэгшэдэй урагшаа дабшажа байхада, немецүүд зарим участогуудта айхабтар ехэ хүсэнүүдые татан суглуулдаг байһан. Шанга байлдаанай болохо газарта «катюшын» подразделенинүүд гэнтэ добтолго хэжэ, заримдаа фашистнарай сутлараһан газарта хажуу тээһээнь орожо, амиды хүсыень шатаажа һалгадаг байба. Һүүлдэ 1943 оной намар Белоруссиин Гомель городые сүлөөлэлсэжэ байхадаа, Федор Лазаревич түрүүшынхеэ шархатажа, госпитальдо ороһон байна.

Һүүлээрнь ахалагша лейтенант ябаһан нүхэр Яжинов 1-дэхи Белорусска фронтын табадахи ударна армиин гвардейскэ реактивно-артиллерийскэ полкдо жагсажа, Варшаваһаа Берлин хүрэтэр дайлалдаһан намтартай.

1-дэхи Белорусска фронтын сэрэгшэд Варшавые сүлөөлөөд, Одер мүрэн хүрэтэр немецүүдэй бүхэлэгдэһэн обороные сүмэлхэ зорилготой һэн. Энэ үедэ Варшаваһаа урдуур Вислэ мүрэнэй баруун бэедэ бүхэлэгдэһэн Магнушевска плацдармые бута сохилгодо коммунист Федор Лазаревич хабаадалсаба. Уһанай саада талада дайсад айхабтар ехэ түхеэрэлгэнүүдые бэлэдхэжэ, манай сэрэгшэдые Вислэ мүрэн гаталха аргагүй болгоһон байба. Энэ үедэ дайсанай бүхэлэгдэһэн обороные түргөөр бута сохижо, сэрэгшэдые уһанай нүгөө талада гаргаха зорилго артиллеристнүүдэй урда табигдаба. «Катюшын» командир ахалагша лейтенант нүхэр Яжинов дивизионой командир нүхэр Зайченко гэгшэһээ плацдармын нэгэ хажуу уруу буудалсаха гэһэн захиралта абаһан байгаа. Январь һарын 14-нэй үглөөгүүр ракетнэ нэгэ частиин сэрэгшэд, ондоо частиин артиллеристнүүдтэй хамта 30—45 минута соо «катюшаар» буудалсажа, дайсадай обороные хэдэн газараар бута сохиһон байна. Томо буугай болон, катюшануудай зай забдагүйгөөр буудажа байхада, манай сэрэгшэд Вислэ мүрэниие гаталаад, дайсанай бүхэлһэн газарта добтолон орожо, урагшаа дабшаһан юм.

Энээхэн саг зуурын байлдаанда Федор Лазаревичай даадаг сэрэгшэд шэдитэ катюшаараа хэдэн зуугаад снаряд дайсадта «бэлэглэһэн» байгаа. 1-дэхи Белорусска фронтын нэгэ бүлэгэй Магнушевска плацдармһаа баруун хойшоо добтолжо, Варшавын саада талада байһан Сохачев город эзэлхын түлөө добтолходо ахалагша лейтенант Федор Лазаревич эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, Верховно главнокомандалагшын зүгһөө амаршалгада хүртэһэн байна.

1945 оной эхеэр Федор Лазаревич Померанска бүхэлэгдэһэн районые сүлөөлэлгэдэ, мүн Одер мүрэн дээрэ Кюстрин город шадархи плацдарм бута сохилгодо хабаадалсажа, дайшалхы габьяа харуулһанайнгаа түлөө Улаан Одоной орденоор шагнагдаһан байгаа. Һүүлдэ тэрэ Берлинэй операцида ябалсажа, Эльба мүрэн дээрэ дайшалхы замаа дүүргэһэн намтартай.

— Дайнай боложо байхада, харгы муутай газараар үдэртөө хэдэн зуугаад модо ябажа, заримдаа дайсанай ара тала уруу орожо, «катюшын» һомонуудые табигша һэмди,— гэжэ Федор Лазаревич хөөрэдэг. Совет Армиин шэнэ буу зэбсэгтэй болоод байхада, үнэн сэхээр алба хэжэ байһан гвардейцүүд, реактивна буу зэбсэгэйнгээ «нюусые» дайсадта алдаагүй. Олон ушарта шанга байлдаан болоод, гитлеровецүүдтэ бүһэлэгдэжэ бариглаха болоходоо, реактивна түхеэрэлгэнүүдэе өөһэдөө тэһэлжэ, ами наһаяа үтэдэг байгаа гээд Федор Лазаревич ойлгуулна.

...Эхэ ороноо хамгаалгын түлөө дайнда ами наһаяа хайрлангүйгөөр тэмсэһэн капитан Флеровой сэрэгшэдтэ дурасхаалай хүшөө Смоленскэ областиин Рудна хотодо бодхоогдонхой. Фашистнуудай һүрыень дараһан манай Совет Армиин түрүүшын реактивна зэбсэг—«Катюша» үнлэр томо табсан дээрэ табяатай байдаг.

...1941 оной дайнай шанга жэлнүүдтэ «катюшын» түрүүшын подразделени даажа ябаһан капитан Флеров гурбан һара соо дайсадые һүрдүүлээд, Смоленскэ областиин Богатырь тосхондо немецүүдтэ хүреэлэгдэһэн байгаа. Зэрлиг муухай фашистнартай дайралдаад, шэнэ буу зэбсэгээ абтаха болоходоо, капитан Флеровой сэрэгшэд һүүлшынгээ снарядуудые дайсад руу табижа, техникынгээ нюусые мэдүүлэнгүй, «катюшануудаа» бултыень тэһэлһэн байгаа. Энэ шанга байлдаанда батарейнгаа олон сэрэгшэдтэй хамта капитан И. А. Флеров өөрөөшье баатарай үхэлөөр унаһан юм.

Иимэ эрэлхэг зоригтоной нэгэн, запаста гараһан майор, коммунист Федор Лазаревич Яжиновай энгэр дээрэ яларһан хэдэн орден, медальнууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда баатар зоригтойгоор тэмсэжэ гараһыень гэршэлнэ бшуу.

Федор Лазаревич 25 жэлдэ Совет Армида үнэн сэхээр алба хэһэнэйнгээ һүүлээр запаста гараад, түрэл Улаан-Үдэдэ бусаад, «Забайкаллес» комбинатда ахалагша инженерээр хүдэлжэ байдаг.

Т. ГАРМАЕВ.

УРДАНАЙ БА МҮНӨӨ САГАЙ АРЗАМАС

Арзамас хотын Карл Марксын нэрэмжэтэ үйлсын арбан долоодохи номерой модон гэрэй үбэртэ хададгаһан мемориальна самбар дээрэ: «Сүлэлгэдэ байһан, үгытэй ангиин агуу ехэ уран зохёолшо Алексей Максимович Горький энэ гэртэ 1902 ондо ажаһуугаа».—гэжэ һиилээтэй.

«Одоошье Арзамас хүрэжэ ерэбэб даа, хүндэтэ нүхэр Антон Павлович,—гэжэ Алексей Максимович Чеховтэ бэшээ һэн.—Хотын сүмэнүүдые һайхашаан харанаб. Аяар 36 һүмэ эндэ тоологдоно. Харин арзамасайхид минии ерэһэндэ түбэгшээнги байна гэжэ дуулааб. «Тэрээнгүйгөөр амгалан һуугаа һэмди, мүнөө сүлөө таһарха саг тохёолдохонь аа гү. Мандашье революци тухай уряа-бэшэгүүд дэлгэрхэнь хаш»,—гэжэл хэлсэдэг юм ха... Эндэ хон жэн, аали номгон, агаарыншье һайхан, сэсэрлиг саадуул олон, тэдээн соо гургалдайнууд бүхэли һүни замхангүй дууллалдана, зүгөөр һөөгүүд доогуурнь тагнуулшад хорожо һууна гэжэ һанагшаб. Гургалдайнууд сэсэрлиг бүхэн соо бии юм хаш, харин тагнуулшад гансал минии сэсэрлиг соо байратай. Бүхэли һүнеэрээ сонхо доромни хорожо һуугаад, ямархан лэ хорото аашa гаргана ааб гэжэ ехэтэл адагладаг...»

Пятницкида бэшэһэн нүгөө бэшэг соогоо Горький иигэжэ мэдээсэнэ: «Иишэнь намайе сүлэхэдөө газардуулха, оһолтуулха гэжэ һанаһан байгаа хаш, теэд тэдэнэр эндүүрээ».

Үнэхөөрөөшье тэдэнэр эндүүрээ. Алексей Максимович ерэн сасуугаа тэндэхи социал-демократическа бүлэгтэй холбоо байгуулжа, РСДРП-гэй, Нижегородско комитедэй даабаринуудые дүүргэжэ эхилээ һэн. «Мандашье революци тухай уряа бэшэгүүд дэлгэрхэнь» гэжэ байжа үргөө бүлюудэдэг арзамасайхид алдуу хээгүй. Юуб гэхэдэ, Арзамаста ажаһууха үедөө Горький тэдэл уряал-бэшэгүүдые өөрөө бэшэжэ тарааһан. Арзамасска уездын Понетаевска һууринда РСДРП-гэй Нижегородско комитедэй нюуса типографи тодхон ашаглалгада хубитала оруулһан байна.

Уезднэ хотын хон жэн, уйтай ажабайдал анхаралтайгаар адаглажа һууһан Горький шог хурса, шорон үгэнүүдые нэгэтэ бэшэ Арзамаста зорюулдаг бэшэгүүд соогоо тэндэхи ёһо заншалнуудые наада харадаг байһан юм. «Бороошье болиногүй, шүдхэр шамай,—гэжэ Чеховтэ тэрэ бэшэнэ.—Нохойнууд улилдана, турлаагууд хашхаралдана, эрэ тахяанууд донгодоно, хонхонууд таһалдаагүй жэнгирнэ, зүгөөр хүнүүд — алга! Үйлсөөр гансал попууд һүндэлжэ, 30 мүнгөөршье һаань хүдөөлхэ хүнүүдые бэдэрнэ хэбэртэй.. Уйтайл байна даа. Мүльһэтэй хүйтэн уһан соо орошоһондол, зүг бүхэн тээһээм зулгааха, шэмхэхээ байһандал һанагдана, юугээршьеб орой дээрэһээм хабхаглажархиһан шэнги». Иимэ мунхаг байдалые, хаанта засагай хашалтые хайрагүй шүүмжэлһэн зохёолнууд дээрээ Арзамаста байха үедөө Максим Горький илангаяа эршэмтэйгээр хүдэлһэн юм. Эндэл суута «На дне» пьесэеэ түгэсхэһэн, «Дачнигуудайнгаа» эхин сценэнүүдые бэшэһэн, тэрэшэлэн залуу уран зохёолшодой гар бэшэлгэнүүдтэй танилсаһан, тэдээндэ али болохоор туһалһан, түрүү үзэл баримталдаг журналай хүдэлмэридэ эдэбхитэй хабаадалсаһан байха юм.

Агуу ехэ уран зохёолшын творчестводо Арзамасайнь сүлэлгэ нилээд ехэ нүлөөтэй байгаа. Энэ уезднэ хотын ажабайдал, хүн зонойнь зан абари тэрэнэй Леонид Андреев тухай очерк, «Городок» гэжэ зураглал, «Дуу яажа зохёогооб» гэһэн гайхамшагта рассказ соонь ниитэлэгдээ һэн. «Городок Окурков» болон «Матвей Кожемякинай ажабайдал» гэһэн томо хэмжээнэй зохёолнууд сооньшье тэрэл хамагта мартагдаһан уезднэ арзамасай ажабайдалһаа абтаһан болото сценэнүүд олоор оруулагданхай.

Тэрэ үеын Арзамасые зураглахадаа, уран зохёолшын урмаа хухарангяар шог зугаа, шорон үгэ ехээр хэрэглэһые гайхаһанай үлүү ааб даа. Зүгөөр хүнэй сэдьхэлэй һайханда, хүнэй зохёохы гүн бодолой хүсэндэ этигэдэг уран зохёолшо ондоо, бүри гэрэлтэй һайхан сагай ерэхэ байһанда тон ехээр этигэдэг бэлэй. Тэрэ холын 1902 ондо Горький иигэжэ бэшээ һэн: «Холын ерээдүй тээшэ мүнөө иимэ яаралгүй янзаар алхалжа ябадаг арзамасайхидай сэдьхэл зүрхөө хөөрэйги, яаралтай түргэн гүйлдэжэ ябахыень харанамби... Тэдэнэр хотынгоо үйлсөөр хойшо урагшаа һүндэлэн(энэ бүхы ажабайдалаа үндэһөөрнь эрьелдүүлжэрхихэ тон тиимэ онсо оньһо, таатай хүшүүргын табсан бэдэрнэ гээшэ ха...»

Үнэхөөрөөшье Россин үгытэй анги, тэрэ тоодо арзамасайхид, «бүхы ажабайдалаа үндэһөөрнь эрьелдүүлээ» бшуу. Шэнэ сагай шэнжэ мандаа...

Энэ зуунжэлэй эхиндэ агуу ехэ уран зохёолшые Арзамас хотодо «36 һүмын бии байһан, тэрэ мүртөө нэгэшье библиотекын үгы» байһан ушар ехэтэл гайхуулаа бэлэй. Тиимэньшье яаха аргагүй тиимэ һэн. Өөрөө Алексей Максимович эндэхи Некрасовска библиотекын үндэһэ һуури табижа, эхин хубита болгон эрдэм ухаанай, уран һайханай олон тоото номуудые дамжуулан үгөө бэлэй. Тэдэ номуудайнь зарим хуби мүнөөшье хүрэтэр агуу ехэ уран зохёолшын нэрэмжэтэ болоһон хотын библиотекэ соо тон наряар хадагалагдажа байдаг юм. Энэ библиотекэ дун хамта 160.000 номой сантай. Бүхыдөө Арзамасска район дотор 39 библиотекэ тоологдодог, тэдэнь хахад миллион шахуу боти уран зохёолой, эрдэм ухаанай, техническэ номуудые хадагалдаг.

Поп болон монахуудай исалжа байһан хото тухай Горький иигэжэ бэшээ һэн: «Арзамас, хараһаа хараһаар байтарни, элдэб түгэншэлэгшэдэй, ажалгүй, зайгуул этэгээдүүдэй шэбээлдэг хото юм байна». Харин мүнөөнэй Арзамас—промышленна ехэ түб болонхой. Моринной зэр зэмсэг хэдэг, һэеы дарадаг жэжэ мастерскойнуудай оронд нилээд томо промышленна предприятинууд урган болоо.

Асфальт дардам харгынууд хотые зүүлжэ, баруулжань һэтэлээ. Урдань үйлсэнүүд избёосхын шулуугаар хушаатай байдаг һэн. Хуурай, аадар бороогүй сагта амисхаалда харша сагаан тооһон дэгдэдэг бэлэй. Һёдондо жэл Горьковско телестуди революциин урда тээхи Арзамас тухай фильм буулгахадаа, тиимэ сагаан шулуугаар хушаатай үйлсэ бэдэрээд олоогүй юм. Һүүлэй һүүлдэ ондоо хотодо үшөө бии байһан тиимэ үйлсэ буулгаха баатай болоо...

Элдэб халиб болон зэргын наймаашадай, монах, попуудай байрладаг Арзамас мүнөө нилээд томо культурна түб, дээдэ һургуулинуудай хото болоожо тодоронхой. Эндэ хоёр институт бии: багшанарай болон удэшын политехническэ; гурбан техникум тоологдодог, хүгжэмэй, медицинскэ болон хоёр профессионально-техническэ училищинууд нээгдэнхэй. Хотын болон районой 107 юрэнхы эрдэмэй һургуулинуудта хоёр мянга шахуу багшанар, хүмүүжүүлэгшэд ажаллана.

Жаран жэлэй саана Арзамас хотын купец Подсосовой гэр соо: «Хүн! Энэмнай гайхамшагта зүйл лэ! Энэмнай омог дорюунаар зэдэлнэл».—гэһэн далита үгэнүүд бэшэгдээ бэлэй. Зүб даа, Хүн гэһэн үгэ үнэхөөрөөшье омог дорюунаар зэдэлнэ. Совет хүнүүд хуушан дэлхэйе хубилган, шэнэ ажабайдалаа зохёон байгуулна. Тэдээнтэй хамта агуу ехэ уран зохёолшын нютагайнь хүнүүд болохо арзамасайхид баатарлиг ажалаараа түрэл хотынгоо түүхэдэ шэнэ шэнэ гайхамшагта хуудаһануудые нэмээн бэшэнэл.

Владимир МАЛЮГИН,
(АПН).

МАКСИМ ГОРЬКИИН ТҮРЭҺӨӨР 100 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ТАНИИЕ ЯМАРААР ХАНГАНАБ?

УРМА БАЯРАЙ СЭН

...баярай сэн гэжэ байдаг
...энэ асуудал дуулахадаа
...мүрөө хабшан, ойлгожо
...ёолдаһааш харадаг. Теэд
...ууд тоо бүридхэдэг элект-
...шина хэрэглэн урма баяр
...шай үрэ дүн дээшэлүүл-
...өөложо гарганхай юм.
...а Попова социологи
...лаагүй. Тэрэ Бэшүүрэй
...Еланъ гэжэ һууринда
...ерээр хүдэлдэг. Энээхэн
...й одоол урма баярай
...ые һайн мэдэхэ, хүн
...гээл урма баяр
...гэжэ ойлгоһон

...харгын машинада,
...харгада, зундаа тэргэлэ
...бэлшээриин малшад
...ябадаг. Тэрэ ажал-
..., газетэ болон журнал-
...дадаг, нютагай һонин
...эл басаганай харагда-
...н зон урма баяртай бо-
...на.

...хи һүнэй фермынхид
...Попова тухай олон ха-
...дые хэлэдэг. Энэ ком-
...басагые тэдэнэр өөһэды-
...шүүн, һү ехээр һаахын
...ргэй адли оролдодог гэжэ тоолодог. Энэ фермын улаан буланда аятай дулаан, газетэ, журналнууд, ном, радио. «Үдэр бүри 200 грамм һү дутуу һаабал, сезон соо 54 килограмм һү хии алдахаш!» гэхэ мэтэ плакатнууд үлгөөтэй. Харин тиихэдэ һаалишан Александра Банина тухай: «Мүнөө Саша Банина түрүү зэргэдэ ябана. Тэрээнһээ жэшээ абагты!»—гэжэ уншахада, урма зориг бүри бадарха бэшэ гү?

Еланьдахи һүнэй фермынхид үдэшэндөө, ажалай һүүлээр улаан буландаа сугларжа, сүлөө сагаа ашатай туһатайгаар үнгэргэдэг юм. Заримдаа хүхюун дуунай аялга эндэһээ зэдэлхэ, үгышье һаа хатар, нааданай абяан дууладаг. Тиигэһээр байтар Ульяна Измайловагай гитарын утаһа сохижо, ямар нэгэн дуу эхилхэлээр басагад тэрэниие тойрошохо, һүүлээрнь бултадаа дууладаха. Тэдэнэй дунда үнөөхи библиотекарь басагамнай—Людмила Попова байлсаха, энэ басагантай хамта һаалишад бултадаа урматай, баяртай.

Людмила Поповада адляар хүн зоной, ажалшадай урматай, баяртай ябахын түлөө оролдохо зэргэтэй баһа нэгэ хүн Елань нютагта бии. Тэрэ хүн клубые даагша Иннокентий Григорьевич Новокрещенных болоно.

Теэд нүхэр Новокрещенных ажалшадай дунда юундэшьеб харагдадаггүй, хэтэрхэдээ залуушуулай эдэбхи, урма зоригые гутаажархиходоо гайхадаггүй хүн байбал.

Жэшээнь, Людмила Попова, мүн комсомолой эмхиин секретарь Светлана Соковикова болон бусад залуушуул наада бэлдэхэ, нютагайхидаа баярлуулха хүсэлэнтэй клубтаа хэды дахин суглараһан байгаа. Сугларааад лэ, юушье хэнгүй тарадаг байгаа. Юундэб гэхэдэ, Еланьдахи гансахан гармонист, клубые даагша Новокрещенных архидашоо. Тиимэ даа, архидашоо! Иимэ бузгай аашa гаргахадаа энэ хүн нүхэд залуушуулайнгаа урма дура гутаанаб, эдэбхи үүсхэлыень хухалнаб гэжэ ойлгоногүй гээшэ гү?

Хүн зоной урма дура гутааха гээшэ ехэ муу гэжэ һайн мэдэхэшье, энээн тухай суглаа хуралдаагүүр гоё гоёор хэлэдэгшье хүнүүд ябадаг гээшэ. Теэд ажалшан зоной эрилтэдэ хайша хэрэгээр өөһэдөө хандадаг байнал тэдэнэр! Хэд бэ? Бэшүүрэй аймагай эд хэрэглэгшэдэй союзаархин. Эндэхи автолавка фермэ, отара дээгүүр ябадаггүй. Елань нютагаймнай үнөөхи һаалишан басагад автолавка нюдэндөө һая нааша хараагүй байнал. Бээлэй, сабхи, валенка, хүүртиг болоод элдэб ажалай хубсаһан дуталдана. Эдэ бүгэдые малшадта олоор абаашахые аймагай эд хэрэглэгшэдэй союзаархин оролдоногүй. Дабһа, зуруулай түлөө хэдэн модо ябагалха, үнэтэ сагаа хаяха ушаршье үзэгдэдэг байна.

Иимэхэн дутуу дундануул ажалшадай урма дурые айхабтараар гутаадаг. Һү ехээр һаахын, таряа ургуулхын, мяха элбэгээр абахын түлөө тэмсэхэдээ ажалшан зонойнгоо урма баяртай, эдэбхи үүсхэлтэй ябахын түлөө Бэшүүрэй аймагай зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд бодолсохо ёһотой байгаа. Юундэб гэхэдэ, эдэл ажалшаднай таряа ургуулна, һү һаана, мяха абана, сэхынь хэлэхэдэ, тус хүтэлбэрилэгшэдэйшье тэниглэн байдалай, урма баярай түлөө оролдоно ха юм. Тэдэнэр урма баярай сэн һайн мэдэдэг.

М. ШИХАНОВ.

ТАТАРАЙ АССР. Агуу ехэ пролетарска уран зохёолшо Алексей Максимович Горькиин ажабайдал, ажал ябуулгатай Казань тон нягта холбоотой юм. А. М. Горькиин түрэһөөр 100 жэлэй ой мартын 28-да гүйсэхэнь. Городой олониитэ энэ үдэрые үргэнөөр тэмдэглэнэ. Выставкэнүүд эмхидхэгдэнэ, Горькиин зохёолнуудай уншалганууд үнгэргэгдэнэ. Казаньдахи А. М. Горькиин музей-байшан һонирхолтой экспозици нээхэнь. Эндэ ерэгшэд «Совет уран зохёолшод М. Горький тухай» гэжэ шэнэ таһагай экспонадуудтай танилсаха. Мүн «М. Горькиин пьесэнүүд Казаниин театрнуудай сценэ дээрэ», «М. Горький ба Ф. Шаляпин» гэжэ таһагууд нээгдэхэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Казаньдахи А. М. Горькиин музей-байшангай научна хүдэлмэрилэгшэд нүүдэл выставкэ бэлдэжэ байна.

ТАСС-ай фотохронико.

...й тэмдэглэл

Лх. ЛИНХОВОИН,
СССР-эй арадай артист

...И ТҮБИИН ОРОНУУДААР

ТАИЛАНДДАХИ УУЛЗАЛГАНУУД

...хотын аэровокзал Аме-
...хүсэнүүдэй солдадууд
...дээр шэгээтэй бай-
...олоороо ошожол, ерэ-
... Мүн ондоошье яһанай
... Шара улаан хубсаһа-
...о уһэ хюһажархиһан
... Тэдэнэр арадай хүзүүн
... Дайралдаһан лэ гуан-
...миинтэр эдеэлхэ эр-
...гуандаһаа хоол барингүй
... һаань, гуанзанай эзэн
...ходор ороһон байба гээ-
...хэл мэгдэхэ, юугээшье
...гэжэ оролдохо юм бай-

...ые Джакартада. Син-
..., бэедээ найдаша-
... эбаритайнууд. Харин
... ондоо, һанаагаа зо-
...һан, айһан нютэтэй-
...», «Шелл», «Эссо»,
...дэг нефтиин компани-
...нууд городой гудам-
...хой гэхээр. Гостини-
...рохэдэмнай, 23—27
... залуушуул олон ха-
...нь һогтуурхан, ба-
..., элдэб аяг аашa гар-

Эдэнэр Америкын агаарай сэрэгэй лётчигууд байба...

Эдэнэр Таиландахи баазануудһаа ниидэн ошожо, Вьетнамай хото, тосхонуудые, амгалан арадые бомбодоно. Тэдэнтэй сугтаа нэгэ гэр соо байха, нэгэ ресторанда эдеэлхэ, нэгэ бассейнэй уһанда шунгаха, нэгэ агаараар амилха саг болоо. Ехэл жэгшүүритэй, хороошье бусалхаар, тэдэниие яаһайшьеб гэжэ һанахаар даа. Һүниндөө зоргоороо элдэбээр аашалжа эндэ хоноод, үглөөниинь тархяа үбдэһэн, үгэ дуугүйнүүд, барагарнууд юумэд, вьетнам нүхэдыемнай зобоохоёо ниидэн ошоно бшуу даа. Харин үдэшэлэн һураггүй үсөөрөөд бусаха, айһан тэншүүрһэн юумэд ябаха. Тиигээд лэ дахин архияа, элдэб аашаяа гаргажа эхилхэ юм.

Городой үйлсөөр велорикшанууд, япон машинанууд олон. Сэхыень хэлэхэдэ, магнитофон, телевизор болоод хүнэй байдалда хэрэглэгдэдэг элдэб юумээрээ Япон гүрэн Америкэ, Англи гэхэ мэтэ оронуудые эндэ булижархинхай хэбэртэй. Үйлсэнүүдынь нариихануудаад, жэжэ наймаашад эд бараагаа тротуар дээгүүр дэлгээгээд байдаг. Тэдэниинь хайшан гэжэ гэшхэжэрхингүй гарахам ааб гэжэ нарилха саг болодог байгаа. Тиигэжэ ябаһаар нэгэ залуухан студент хүбүүнтэй танилсабабди. Тэрэмнай бидэнтэй хөөрэлдэжэ эхилхэдээ: «Мүнөө манай эндэ американ «багшанар» олон болошоо. Эдэнэр город соогуур юрын хубсаһаар ябадаг. Сэрэгэйнгээ хубсаһаар ябахань хориултай юм гэгшэ. Бидэндэ хари хэлэн дээрэ заадаг. Манай гүрэнэй дарганар түрэлхи хэлэсэ юумэн гэжэ тоохоо болинхой!» —гэжэ хоротойгоор хэлээд, иишэ тиишээ хараадхина. Энэ хүбүүе харахадаа, лаб лэ садатараа эдеэлдэггүй ха гэжэ тухайлаад, стипенди тухай асуубаб.

— Юун стипенди гээ гээшэбта, харин манай Таиландда һургуулида һураха гэбэл өөһэдөө мүнгэ түлэдэг юумэл. Минии университедээ дүүргэхэ арга бэрхэтэй болонхой, мүнгэ огто үгыб»,—гэжэ харюусаа һэн. Энэ үедэ гэнтэ нэгэ магазинһаа 7—8 наһатай хүбүүхэн шангаар бархиран гүйжэ гараба. Хойноһоонь муушаг хубсаһатай, гартаа носоогоотой сагаан дэн бариһан эхэнь тэрээниие эрьюулжэ баряад, дэнгэйнгээ галаар заха зайгүй хүбүүгээ хайража эхилбэ. Хүбүүйнинь дүрбэ мүсөөрөө орон, мултархые оролдоно. Иимэ жэгшүүритэй юумэнэй боложо байхада, зон угтаа хэрэглэхэгүй юм. Хүбүүнэй бэень шатанхайн толбонууд болошобо. Бидэнэр эжэлэнгүй тэрээхэн хүбүүе галзуу эхэһээнь аршалха гээд дугташахадамнай, мүнөөхи студентэмнай, нютагай ёһо заншалаар хадаа энээндэ оролсожо болохогүй гээ һэн. Тиигэһээр байтараа хүбүүхэн хашхаржашье шадахаяа болижо, нюдээ сагаан эреэнээр хараһаар унашаба. Тиихэдэнь эхэнь тэрэнээ үргөөд ябашоо һэн. Студентмнай хэлэхэдээ, иимэ юумэн эндэмнай ходо болоожо байдаг юм; хүбүүнэйм бэедэ тодхор ороо гээд, эхэнь тэрэниие галдажа байна гээшэ гээ һэн.

Шарын шажанай мананда төөриһэн, адхаг һэжэгтэ баригдаһан байдал дээрэһээ гарадаг энэ мэтэ жэгшүүритэ ябадалнуудые харажал байгшад Америкэһээ ерэжэ эндэхи зониие «харгалзамжа дороо абажа, тэдэндэ гэгээн туяа бадаруулагша энэрхы сэдьхэлтэд» эдэниие тэрэ адхаг һэжэгэйнь һабарһаа мулталхын тула юу хээ гээшэб? Огто юушье хээгүй. Таиландын арад баатар хүсэеэ зангидажа, эдэ нохосуудые далайн саана хаяхал байха даа!

Таиландда хүн зониинь 30 миллион болодог. Эдэнэй 50 процентнь таи улад. Эдээнһээ гадна лао, хитад, малай арадууд бии. Бангкок хотодо 2,15 миллион хүн һууна. Энэ гүрэн хадаа хүдөө ажалтай, барайгар таридаг. Мүн жэлдээ 222 мянган тонно каучук гаргана. Кукуруза, ешмээн, саахарай тростник, хлопок болон жэмэстэ модод эндэ таригдана.

Ябаһаар байтараа, Зургаадахи Рамын нэрэмжэтэ гудамжа хүрэжэ ерэбэбди. Гэнтэ шара үнгэтэй нэмэл машина үдэшэһэн олон мотоциклистнүүд харагдаба. Машина соо король Пумипон Адульядет һуунхай. Тэрэниие премьер-министр Киттикача (хизааргүй ехэ эрхэтэй фельдмаршал) болон министрнүүд, засагайнь хамаг аха заха хүнүүд даханхай. Эдэ булта сэрэгэй хүнүүд. Таиландын министерствэнүүд болон эмхи зургаануудые маршалнууд, генералнууд толгойлдог ха юм. Баниинььшье директор полковник байна. Манай байрлагша гостиницын директорынь генерал хүн гэнэ.

Таиландынхидта наада харуулха гэһэмнай засагайнь эдэ сэрэгшэд ямаршье харюу үгэбэгүй, зүбшөөгөөгүй гээшэ ааб даа. Энэ орондо 1952 ондо коммунизмда эсэргүү хуули гаргагдаһан байна. 1954 онһоо СЕАТО-гой гэшүүн болонхой, энэ сэрэгэй бүлгэмэй штаб-квартирань Бангкокто.

Бидэ тэрэ үдэшэ өөһэдынгөө посольствын хүнүүдтэ концерт харуулаабди. Нааданаймнай һүүлээр харабтар шарайтай, ухаантай янзын нюдэтэй нэгэ залуу хүн намда дүтэлжэ:

— Та Линховоин гээшэ бэзэт? Тиимэлтэ даа—би Улаан-Үдын хүм. Үдын урда бэедэ һуугша һэмди. Та намайе хаанаһаа таниха һэмтэ даа, харин би һургуулида ябахаһаа танай наадые хараһан хүм!—гэбэ гээшэ.

Тэрэ бидэ хоёр тэбэрилдэшообди. Бүхэли һүниндөө хөөрэлдэбэбди. Улаан-Үдынгөө һонин хөөрэбэб. Үдын урда бэедэ ганса гэрнүүд бэшэ, кварталнууд бодоно гэхэдэм ехээр гайхаа. Энэ нүхэр ООН-ой Азидахи түлөөлэлгын зургаанай секретаряар хүдэлдэг Усачев Владимир Александрович гээшэ байба.

Владимир Александрович намайе өөрынгөө машинада һуулгажа, һүниин Бангкокые харуулаа һэн. Баһал рекламанууд, һүниин клубууд, машинанууд, янхан эхэнэрнүүд, американ солдадуудай архидажа, аашалжа байһан кабаренүүд. Нүхэрни хөөрэхэдөө энэ кабаренүүд соо элдэб лэ наймаанууд—үнгэрхэдөө нютаг оронойнгоо, гүрэн түрынгөө нэрэ солые алдаха, арад зоноошье худалдажархиха ябадал болодог гээ һэн.

Баруун капиталис гүрэнүүдэй монополинууд энэ ороной зонһоо гайхаха, хэмжээрхэхэ гээшые мэдэдэггүй, ехэл бэедээ найдангяар аашална бшуу. 1959 ондо Таиланд нефть үйлэдбэрилдэг завод барюулхын тула «Американ истерн корпорейшин» гэжэ компанитай хэлсээ хэһэн юм байна. Тиихэдээ энэ завод хожомоо өөһэдымнай нефтиин промышленностиин үндэһэн болоожо үгэхэ гэжэ һанаһан байгаа. Теэд тиимэ бэшэ байшоо. 15 жэл соо гансал бидэ нефть оруулха эрхэтэй байхабди, ондоо фирмэнүүдтэ иимэ завод барюулхагүйт гэһэн эрилтэ тэдэнэр табиһан байгаа. Тиигэжэ американ монополинууд Таиландда 500 миллион бат мүнгэнэй нефтепродукт асаржа худалдахадаа. 1800 миллион бат мүнгэ өөһэдынгөө хара һабарта оруулдаг байна. Иигэжэл энэ ороной арадые тэдэ мүлжэнэл даа. Эндэ Америкэһээ гадна, мүн Японой, Англиин, Баруун Германиин, Тайваниин монополинууд ехэ нүлөөтэй. Энэ оронһоо абтадаг сагаан туулган, вольфрам, хара туулган, түмэрэй руда, сурьма, марганец болоод бэшэшье малтамалнууд хари гүрэнүүд худар урдана.

— Манай Совет гүрэнэй посольствын алба хаагшадта эндэхи засаг баригшад ямараар хандадаг юм ааб? —гэжэ би Владимир Александровичһаа асуубаб.

— Һаяхан нэгэ корреспондентыемнай барижа хаажархёод, гурбан хоногто байлгаа һэн. Хуули бусаар хаабат гэһэн эрилтэ бэшэһэмнай, дотоодо хэрэгэйнь министр: «Нота бэшэхэ бүритнай танай нэгэ хүниие эндэһээ ябуулхаб» гэжэ харюусаа һэн гэбэ...

Үглөөгүүр мордоходомнай манай посольствын хүнүүд ерэжэ үдэшөө һэн. Совет оронойнгоо үнэн хэрэгые эндэ хамгаалалсажа байһан хүндэтэ ажалдань Владимир Александровичтаа амжалта хүсэбэб.

— Нүхэрни, ехэшье удаан болонгүй түрэл дайдаяа харахашни, танилһан хүнүүдтэйгээ уулзахаш, ой модонойнгоо үнэр абахаш. Тэдэндээ минии мэндые хүргөөрэй, илангаяа Заудадам доро дохёорой,—гэжэ Владимир Александрович захяа һэн.

«Каравелла» гэдэг сагаан далита самолет агаарта дэгдэжэ, Энэдхэг тээшэ шэглэбэ...

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ТАРЯАШАДАЙ АНХАРАЛДА ЗОРЮУЛАГДАНА

Газар таряалан һайжаруулха тухай («О культуре земледелия») ном Буряадай номой хэблэлээр гаргагдаба. Энэ номдо Кирилл Мартынович Крамай статьянууд суглуулагдажа ороһон байна. Тэрэ Латвида түрөөд, Сибирьтэ ажаллахаяа ерэһэн, һүүлэй 30 гаран жэлдэ манай республикада худэлһэн намтартай.

Гушаад жэл Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станцида ажаллаха зуураа, хүдөө ажахын ургамалнуудай шэнэ сортнуудые бии болгохые оролдоһон байна. Тиин шэнэ 22 сортын ургамал бии болгожо, тэрэнэй найманиинь манай республикада, мүн Зүүн Сибиирин тала дайдаар тариглдаг болоһон байна.

Мүнөө «Онохойская-4» сортын шэниисэ республикын нютаг бүхэндэ таригдадаг болонхой. Тус сортын шэниисэ гансахан манай эндэхи нютагуудта бэшэ, мүн Шэтын областьдо тариглана. Шэмэрүүн хүйтэн уларилтай газарта һайнаар ургадаг энэ сортын шэниисын ашаар республикымнай колхоз, совхозууд ороһо таряанай ургасые нилээд дээшэлүүлһэн байха юм.

Эрдэмтэ Кирилл Мартынович Крам өөрыгөө эмхидхэжэ байһан ажал тухай республика дотороо болоһон агрономическа зүблөөн, конференцинүүд дээрэ хөөрэдэг, газетэ болон журналнуудта статьянуудые бэшэдэг байгаа. Эрдэмтын шухала материалнууд суглуулбарида орожо, ном болгогдон хэблэгдэһэниинь ехэл һайшаагдахаар.

Энэ номын газар таряалангай культурые һайжаруулгада зорюулагданхай. Түрүүшын бүлэг соо урдань байһан Онохой станциин хүдэлмэри харуулагдана. Эрдэмтэ К. М. Крамай түрүүшынгээ жэлнүүдтэ шэниисын сорт һайжаруулхын тула юу хэһэн тухайнь тодорхойгоор бэшэгдэнхэй. Кирилл Мартынович эндэ ажаллажа байхадаа, хорёод онуудта Эрхүүгэй областьдо хүдэлһэн профессор В. Ч. Писаревэй хүдэлмэрине үргэлжэлүүлээ ха юм. Энэ хүдэлмэринь ботаникгууд, географууд болон газар таряалан шэнжэлэгшэдтэ туһатай байхаһаа гадна, үргэн уншагшадые һонирхуулха.

Мүн эндэ 20—25 жэлэй дүнгүүдые согсолһон хэдэн статья бии. Тэдэнь шэнэ сортын шэниисэнүүдэй шанарайнгаа, ургасынгаа талаар ямар байһание элеэр харуулна. Зүгөөр туршалга хэжэ байхадаа, «Онохойская-4» сортын шэниисые зарим дутагдалтай гэһэн байгаа. Юуб гэбэл, тэрэ эдеэшэжэ байха үедөө түргөөр айража унадаг. Энэ шэнжыень баримталан, К. М. Крам хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ һайн дурадхал оруулжа, тэрэ шэниисые амяарлан хуряадаг болохо тухай заабари үгэдэг байба. Эдэ асуудалнууд номой хоёрдохи бүлэгтэ тайлбарилагдана.

Ороһо таряанай ургасада газарай үрэжэл ямараар нүлөөлхэб гэһэн асуудалаар томохон статья эндэ бэшэгдэнхэй. Энээниие К. М. Крам туршалгын станцида суггаа худэлһэн, метеорологическа станциие даагша О. И. Ястребоватай бэшэһэн байгаа. Хүдөө ажахын шэнэ сортын ургамалай ургасада газарай үрэжэлэй, сагай уларилай ямараар нүлөөлдэг тухай статья соо тодорхойгоор бэшэгдэнэ.

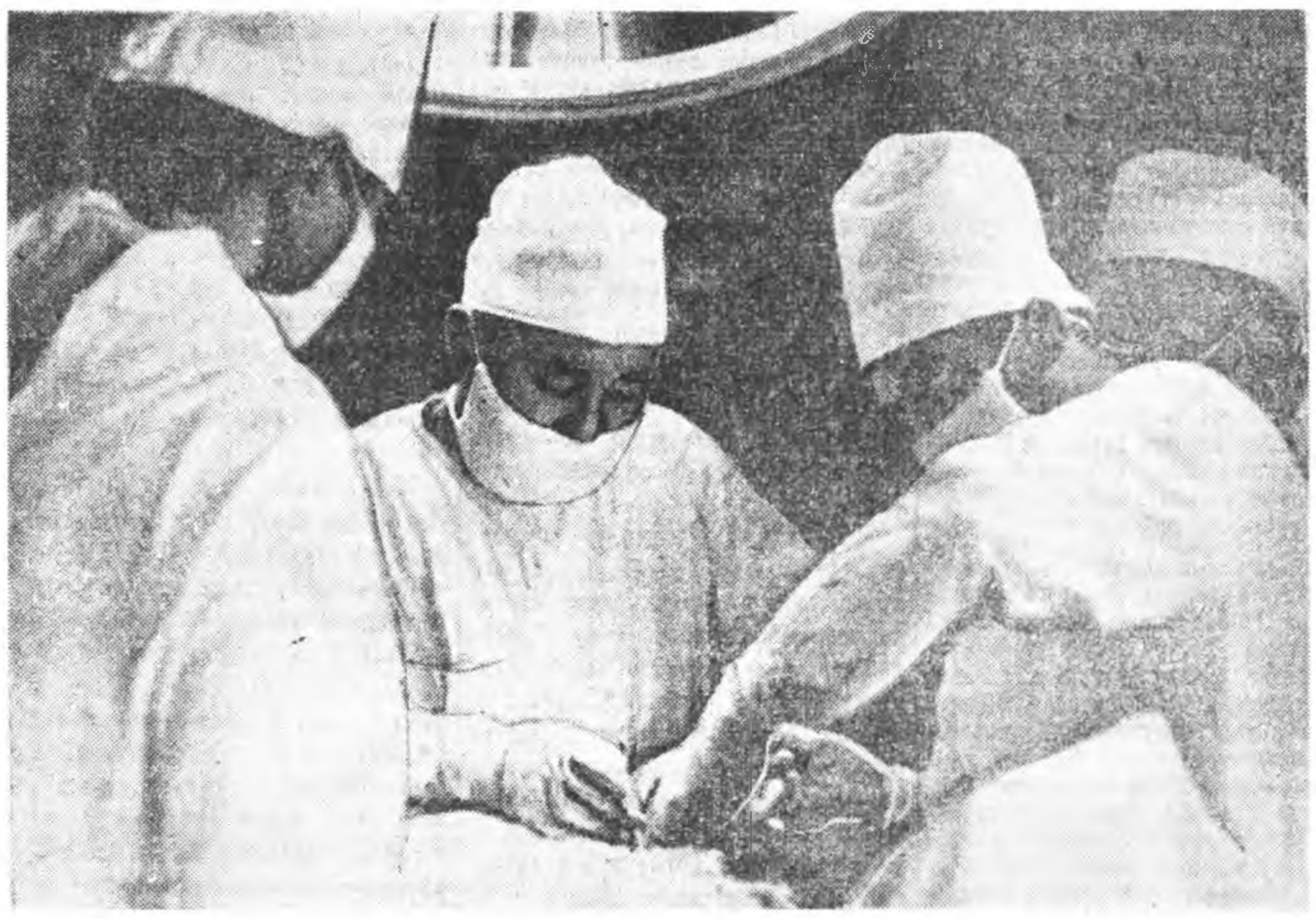
Саашадаа агротехническэ хүдэлмэри тухай хэдэн статьянууд толилогдонхой. Туршалгын үедэ тарилгын болзор ямараар тогтоогдоһон, ургасада наг шэбхэ болон минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэлгэ, мүн газар элдүүрилгэ тухайда олон заабаринууд хэлэгдэнэ.

Буряадай республика дотор газар таряалангай хүдэлмэри шэнэдхэн хубилгаха арга замууд тухай һонирхолтой статья 1962 ондо толилогдоһон юм. Тэд тэрэ үедэ манай орон дотор пропашной системэ тухай хөөрэлдөөнэй гаража байхада, энэ статья анхаралда абтаагүй һэн. Зүгөөр эрдэмтэ К. М. Крам манай республикада гол түлэб эртын паар хахалхада таатай гэжэ дурадхаһан. Энээнтэй хамта, эзэлэгтэмэл паарые илангаяа шиниг нойто ехэтэй байдаг Кабанскын, Түнхэнэй аймагуудта хэрэглэхэдэ болохо гэһэн байна. Кукуруза болон саахарай свёклые наруули газарта, уһалагдадаг таряалан дээрэ тарижа байхые дурадхаа. Эрдэмтын туршалга, шэнжэлэлнүүдые хэжэ дурадхаһан элэ арганууд мүнөө үедэ таряан ажахыда үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байдаг.

Тэрээнһээ гадна, һүүлэй жэлнүүдтэ туршалгын станцида хүсы болон бобово ургамалнуудай үрэһэ асаржа, тарилга хэдэг болоһон байгаа. Тиигэжэ республика дотор олон жэлэй ногоо тариха талаар түрүүшын харгы гаргажа үгэһэн байна. Мүнөө үедэ республикымнай колхоз, совхозуудта олон жэлэй ургамалнууд ехээр таригдажа байдаг. Сабшалан һайжаруулагдадаг болоо. Энээниие хараад ажаглалта хэхэдэ, К. М. Крам амиды мэндэ байхадаа, һонирхолтой асуудалнуудые табиһан байна. Энэ ном соо оруулагдаһан статьянуудынь мүнөөшье һонирхогдон уншагдадаг байһаар.

Энэ ном хүдөөгэй үргэн уншагшадта хэрэглэгдэхэһээ гадна, республикымнай агрономуудай уншажа, һургаал абажа байхадань туһатай байха гэжэ һанагдана.

А. ОСТАНИН,
Хүдөө ажахын наукануудай кандидат.

Республиканска онкологическа диспансер нээгдэһээр тиимэшье удаан болоогүй. Эндэ зуугаад гаран медицинскэ мэргэжэлтэд амжалтатайгаар хүдэлмэрилжэ байна. Диспансер соо ороходо ходо сэбэр, арюун, һаруул, ажаллаһан зондошье, үбшэлөөд хэбтэһэн хүнүүдтэшье аятай юм.

Операци хэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Хирургһаа баян дүй дүршэл, зориг шадабари, тэсэбэри эригдэдэг. Үбшэлһэн хүниие абархын тула хирург хүсэ шадалаа гамнадаггүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: медицинскэ эрдэмэй кандидат (дундань) А. Г. Базарон ассистент В. А. Таушкановтай (зүүн гарһаа) хамта хүшэр операци хэжэ байна.

В. ЦЫДЕНОВЭЙ фото.

ТРЕНЕРЭЙ ГАБЬЯА

Бүлэг велосипедистнэр гэнтэ шуумайн гаража ерэнэ. Тэдэнэр руль дээрээ бүхыл дэн, урагшаа шармайна. Хилэн хара асфальт эригэнэн хойшоо ходорно.

Коляскатай мотоцикл дээрэ һууһан, набтаршаг аад, яһала бүхэриг бэетэй хүн тэдэнэрэй хажуугаар урагшаа дабшалсана. Тэрэ гэнтэ түргэдэжэ, түрүүн гүйлгэжэ ябаһан залуухан хүбүүе хүсөөд, хүл дээрээ бодон һагал урагшаа бүгтын, юушьеб заабарилна хэбэртэй.

Энэ хадаа «Ажалай резервнүүд» гэжэ һайн дуранай областной спортивна бүлгэмэй ахалагша тренер С. Б. Жамбаев хүбүүдээрээ удаадахи һорилгодоо гараба гээшэ.

Зунай сезоной нээгдэтэр бага саг үлөө ха юм. Ехэ ехэ мүрысөөнүүд тэдэнэрые хүлеэнэ. Харин мүнөө тренерэйшье, спортсменүүдэйшье тэдэ мүрысөөнүүдтэ бэлдэлтын халуун хаһа ороод байна.

— Манай хүбүүд нэгэнтэ бэшэ РСФСР-эй чемпионууд болоһон байха. Энэ хүндэтэ нэрэ зэргэеэ хамгаалха гээшэ илангаяа мүнөө жэл ехэл хүшэр байха. Шангал тулалдаанууд соогуур гаралдаха байнабди,—гэжэ С. Б. Жамбаев хөөрэнэ,—тиимэһээ манай командынхид ехэл оролдожо бэлдэнэ.

Бидэнэр аяар октябрьһаа сезондоо бэлдэжэ эхилээбди. Ехэ юумэн хэгдээ, гэбэшье хэгдээгүй юумэн үшөөл бии,—гэжэ тренер саашань хөөрэнэ.

Манай команда гурбан жэл удаагаар РСФСР-эй чемпион болоһон юм—1963 он—Смоленск, 1964—баһал Смоленск, 1965 он—Черкесск. Эндэ болоһон мүрысөөндэ манай командын түлөөлэгшэ Л. Ельцов гэгшэ 25 модоной зайда болоһон урилдаанда нэгэдэхи һуури эзэлһэн.

1966 ондо Выборгдэ болоһон мүрысөөндэ манайхид урагшагүйдөө. Юуб гэхэдэ, Ленинград хүрэтэр арбан сүүдхын туршада нэгэшье бэлэдхэл хээгүй, үнгэрхэдөө түрүүн эльгээһэн велосипедүүдынь замдаа хожомдошоо. Энээн дээрэһээ манай түлөөлэгшэд оройдоол 24-дэхи һууурида гараа һэн. Гэбэшье удаадахи, 1967 ондо Рязаньда болоһон РСФСР-эй түрүү һуури эзэлэлгын мү... лосипедистнүүднай ... түрүү һуури эзэлжэ, урагшагүйдэлгээ ... һэн. Энэ мүрысөөндэ ... зайда эрэшүүлэй ду... мастер Л. Ельцов түр... лээ бэлэй. Мүн энэ ... шуулай дундаһаа ... хоёрдохи һуурида га...

С. Б. Жамбаев тре... жэ эхилһэнһээ хойш... мастерые хүмүүжүү... до нэгэ доро 7 хү... хүндэтэ нэрэ зэргэ...

Һаяхан республик... соведэй түрүүлэгш... Н. Н. Иванов А. Аре... ров, В. Жамбаев, А. ... Пермяков, В. Худяк... ев гэгшэдтэ ССР Со... мастерай үнэмшэлэ... чогуудые баярай ор... барюулба.

Д. Б...

Зураг дээрэ: (... С. Б. Жамбаев вело... шаг СССР-эй спорт... нэрэ зэргэдэ хүртэ... Анатолий хоёр дүүн...

Э. ЛАПИН...

БАРГАЖАНАЙ ҺОНИ...

ХӨӨРЭЛДӨӨ ҮНГЭРГЭБЭ

Буряадай хүдөө ажахын техникумэй бүлэг студентнэр Баргажан нютагай хониноод, малшадта туһалхаяа ерэһэн байна. Тэдэнэрэй хүтэлбэрилэгшэ, техникумэй багша Михаил Васильевич Алексеев Дэрээнэй, Баргажанай, Шитханай, Үүрэгэй, Баян-Голой дунда болон Һүбын 8 жэлэй һургуулинуудаар ябажа, «Хэн бололтойб, ямар мэргэжэл шэлэлтэйб?» гэһэн темэдэ һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые ахалагша классай һурагшадай дунда үнгэргөө.

ОЛЗОТОЙ БОЛГОХЫН ТУЛА

XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд хүдөө ажахын продукци үйлэдбэрилдэг бухы бэлэйэрнүүдые олзо заходтой болгохын тула ажахыгаа тусгаарлан эрхилхэ гэжэ хамтынгаа суглаан дээрэ шиидэбэ. Тиихэдээ ажахын тоосоото бригаданууды, отделенинүүдые бии болгохо гэжэ хэлсэбэд. Комплексно бригадануудай орондо 4 отделени бии болгогдохонь: 1-дэхинь Уланай (мяха, һү үйлэдбэрилхэ хараа шэглэлтэй), 2-дэхинь Лугшахаанай (залуу мал тэнжээжэ, мяха үйлэдбэрилхэ шэглэлтэй), 3-дахинь Яраггтын (мяха, һү үйлэдбэрилхэ), 4-дэхинь Хилганын отделени (мяха, һү, нооһо үйлэдбэрилхэ шэглэлтэй). Эдэ отделенинүүдые эрхилэгшэдээр ехэнхидээ мэргэжэлтэд томилогдобо.

ЗАГАҺАШАД АЗАТАЙ

«Путь Ленина» колхозой загаһашад энэ жэлэй хоёр һарын түсэб амжалтатайгаар дүүргээд, март һарынгаа түсэб дүүргэнэжэ байнхай. Хоёр һарын дүнгөөр түсэбһөө гадуур 40 центнер загаһа тушаагдаба. Алексей Семенович Кузнецовой бригада илангаяа һайнаар ажаллана.

ШАНДА ХҮРТЭНЭ

Һаяхан лэ бии болоһон Онёогой леспромхозой модошод эршэмтэйгээр ажаллажа, хараалһан түсэбүүдээ улүүлнэ. А. Н. Шалановай хүтэлбэрилдэг мастерска участокта январь һарын дүнгөөр Бүхэсоюзна 3-дахи шан бэеэлагдаа һэн. Энэ леспромхозой коллектив ёсэ... раль һарынгаа т... миин 50 жэлэй ой... һэн юм.

22 БУЛГАН Т...

Баргажанай ко... зой түрүү ангууша... хин Баргажанай а... ажалладаг юм. Тэ... 600 түхэригэй ан... рилон тушааха ... риттэ тушааба. Т... ... ай арһа туша...

КВАРТАЛАЙ ТҮС...

Баргажанай со... лиин хоёрдохи фе... Котмакова Анна, ... гэгшэд энэ жэлэ... туршада тугалн... нүүр нэмээхэ квар... дүүргэбэ. Тиигэжэ ... сүүдхэдээ дунда з... нэмэһэн байна. ... центнерэй орондо ... мээжэ ябаба. Хол... леэн уһан, үбһэн... нэв хэмэл һү яһа... лэнэ.

С...

ҺОНИРХОЛТОЙ УУЛЗАЛГА

Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театр соо СССР-эй арадай артист Л. Л. Линховоиной Зүүн-Урда Азиин гүрэнүүдээр гурба һарын туршада гастрольдо ябажа ерэһэндэнь зорюулагдаһан һонирхолтой уулзалга болобо.

Л. Линховоин Советскэ Союзай 26 артистнартай суг Инди, Индонези, Таиланд, Сингапур, Малайзи, Непал, Бирмын гүрэнүүдээр аяншалжа, манай Эхэ ороной олон үндэһэ яһатанай хатар ба дуунуутай танилсуулһан байна.

Суглараагшад Л. Л. Линховоиной буулгажа абаһан киноплёнкые хаража ехээр һонирхоо.

В. ГУНЗЫНОВ.

Мүнөөдэрэй номерто:

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Арадай театр» гэһэн түрүү бэшэг. КПСС-эй Центральна Комитедтэ. Республикын леспромхозуудһаа мэдээсэлнүүд. Түрэл орон доторнай.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Хүдөөгэй барилгын шухала асуудалнууд» гэһэн А. Трифоновэй статья. «Ургаса тухай һанамжа» гэһэн А. Рыжковой статья. Фотоинформаци.

Гурбадахи хуудаһанда: дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: «Ногоон алтанай түлөө» гэһэн Е. Захаровай фоторепортаж. Спортын һонин. Соносхолнууд.

ТОЛТЫН ҺУРГУУЛ...

УРАН ЗОХЁОЛОЙ ҮДЭШЭ

Һаяхан эндэ уран зохёолой үдэшэ үнгэргэгдэһэн байна. Тэрэниие аймагаймнай залуу поэдүүд эмхидхэһэн байгаа. Жэншээлхэдэ, аймгүйсэдкомой соёлой таһагые даагша Ш. Байминов, «Саян» газетын хүдэлмэрилэгшэд Л. Танхаев, Н. Намсараев, Буряадай багшанарай институдай студент Б. Сыренов гэгшэд өөһэдынгөө бэшэһэн шүлэгүүдые уран гоёор уншажа, суглараагшадые һонирхуулаа.

Нүхэр Байминов һүүлээрнь уран зохёол тухай һурагшадта хөөрэһэн байна.

СТЕНД ЭМХИДХЭГДЭБЭ

Совет Армиин алдарта 50 жэлэй ойтой дашарамдуулан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда унаһан нютагай баатарнуудта зорюулагдажа, һургуулиин зал ... хидхэгдэбэ. Тэрэ... мастеркой соого... Стенд дээрэ ба... фото-зурагууд бо... гуудынь табигдан...

СЭРЭГЭЙ Н...

Һаяхан 4—1... дай һурагшад ... сэрэгэй-патриоти... үнгэргэбэ. Энэнь ... Зэбсэгтэ Хүсэн... ойдо зорюулагдаһ... рагшад хоёр отр... лон «ногоон» ... хубаараад, аха ... рагшад-командир... тэлбэри доро Ш... лог гэжэ газар... байна.

Б. ...

Түнхэн.

Редактор ...
Ц. Ц. Ц...

Манай адрес, телеф...

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: ред... приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. ... 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. сек... отделы: партийной жизни—60-91, сельского хо... 63-86, пропаганды и агитации—56-23, пром... строительства—61-35, советского строительства ... культуры и школ—60-21, писем и рабселькор... формации—34-05, общественная приёмная—5... бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по ... вете Министров БурАССР.

Н-00370. Зак. ...

Тэмсэжэ байгаа Вьетнамые дэмжэнэ

ПАРИЖ. Вьетнам арадта талархалгын манифестациин Лилльдэ болоходонь, тэрээндэ таба мянга гаран хүн хабаадаа. Вьетнам арадые дэмжэхын ба тэрэнэй илалтын түлөө ябуулганудые хэхэ департаментска комитедэй уряагаар үнгэргэгдэһэн тус манифестацида Франциин Коммунис партиин, эб найрамдалай түлөө хүдэлөөнэй француз эхэнэрнүүдэй союзай, коммунис залуушуулай хүдэлөөнэй нютагай организацинууд хабаадалсаһан байна.

ТОКИО. Вьетнам арадта туһаламжа үзүүлхын тулада мүнгэ суглуулха кампани Японда боложо байнхай. Вьетнам арадта туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор гурбан жэлэй урда тээ байгуулагдаһан Японой комитедтэ үдэр бүри бэшэгүүд, мүнгэнэй переводууд, посылканууд эльгээгдэнэ. Үдэрөөр хүдэлдэг хүдэлмэришэдэй бүхэяпонско профсоюз тус комитедтэ миллион иен һаяхан дамжуулан үгөө.

НЬЮ-ЙОРК. США-гай правительствын Вьетнамда бэелүүлдэг политикые шүүмжэлһэн, тэрэ политикые хубилгаха эрилтэ хэһэн хэдэн редакционно статьянууд «Ньюсуик» журналай һүүлшын номерто толилогдоһон байна. Урда Вьетнамда американ сэрэгүүдэй хэжэ байһан ябуулганудые, ДРВ-е бомбодолгые болюулха, США-ай зүгһөө «горитойхон буулта хэжэ», амгалан ёһоной гуримшуулга хэхэ үүсхэл гаргаха тухай журнал Вашингтондо дурадхаһан байха юм. «Урда Вьетнамай хуби заяае Урда Вьетнамай хүн зон өөһэдөө шиидхэхэ ёһотой» гэжэ журнал онсолон тэмдэглэнэ.

(ТАСС).

„НЯН ЗАН“: „Үнэтэ дэмжэлгэ, ехэ зоригжол“

ХАНОЙ. (ТАСС). «Вьетнам тушаа Варшавска договорто хабаададаг оронуудай политическэ консультативна комитедэй зүблөөнэй гаргаһан деклараци манай арадтай нягтаар жагсахаар, американ империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулгые хүсэдөөр сухарюулан сохилгодонь манай арадта бүри ехэ дэмжэлгэ ба туһаламжа үзүүлхээр аха дүү социалис оронуудай шиидэнги байһые үшөө дахин харуулна» гээд «Нян зан» газетэ мартын 11-дэ бэшэһэн байна.

Варшавска договорто хабаададаг оронууд «Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын дүрбэн пунктһаа бүридэһэн хараа бодолые, Урда Вьетнамай Национально-сүлөөрэлгын фронтын политическэ программые шууд сэхээр дэмжэжэ байһан тухайгаа, Хойто Вьетнамда эсэргүү бомбодолгонуудые, бусад бүхы сэрэгэй ябуулганудые үгэ дуугүйгөөр США-гай болюулха тухай манай правительствын хэдэг эрилтые дэмжэжэ байһан тухайгаа үшөө дахин мэдүүлээ»... гээд «Үнэтэ дэмжэлгэ, ехэ зоригжол» гэжэ гаршагтай түрүү бэшэг соонь онсолон тэмдэглэгдэнэ.

«Вьетнамдахи дайн байлдаанай унжагайрһанай түлөө Америкын Холбоото Штадууд хүсэдөөр харюусаха ёһотой» гэжэ Варшавска договорто хабаададаг оронууд эли тодоор заагаа гээд түрүү бэшэг соо хэлэгдэнхэй.

Варшавска договорто хабаададаг оронуудай вьетнам арадта шухала туһаламжа ба дэмжэлгэ саашадаашье үзүүлхээр, хэрбээ Вьетнамай Демократическа Республикын правительствын гуйлта хээд байгаа һаань, һайн дуратаниие Вьетнам эльгээхээр бэлэн байһые газетэ онсолон тэмдэглэнэ.

«Варшавска договорто хабаададаг оронуудай зүблөөнэй деклараци хадаа США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, Эхэ ороноо абархын түлөө тэмсэжэ байһан манай арадта аха дүү социалис оронуудай үзүүлдэг хүсэтэ дэмжэлгын, угаа ехэ туһаламжын шэнэ, эли тодо гэршэ боложо үгэнэ. Энэ деклараци хадаа марксизм-ленинизмын, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үндэһэлэн, манай арадай ба социалис оронуудай арадуудай хоорондоо дайшалхы ёһоор һанал нэгэдэлсэдэг, бэе бэедээ дэмжэлгэ ба туһаламжа үзүүлэлсэдэг байһые үшөө дахин харуулна. Манай арад ба социалис оронуудай арадууд социализм болон коммунизм байгуулха нэгэн адли һайн һайхан үг зорилготой, тиихэдэ американ эзэрхэг түримхэй, үһэрюу империализм тэдэнэй хамтынь дайсан болоно» гээд түрүү бэшэг соо хэлэгдэһэн байна.

Вьетнамда США-ай хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулга «социалис оронуудта эсэргүүгээр хэлдэһэн горитойхон харата ааша болоно. Манай арадай тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр туһалжа социалис оронууд энээндэнь харюусаа. Советскэ Союзай, бусад аха дүү оронуудай туһаламжа экономикоёо, ороноо хамгаалха шадабарияа, США-гай эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү тэмсэлээ шангадхалгадань манай арадта туһална. Манай арминии, манай арадай үдэр бүри туйлажа байһан илалтанууд социалис оронуудай парти, правительствын ба арадуудай, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй, бүхы дэлхэй дээрэ бэеэ даанхай байдалай, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг хүдэлмэришэн ангиин ба арадуудай туһаламжатай нягта холбоотой. Аха дүү оронуудай дэмжэлгэ ба туһаламжые манай арад үндэрөөр сэгнэнэ, американ эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүгээр хэжэ байһан илалга түгэс тэмсэлдэ өөһэдынгөө хүсые таһалгаряагүйгөөр шангадхан хүгжөөлгэдэнь манай арадта туһалдаг угаа шухала удха шанартай нүхэсэл гэжэ тоолоно» гээд түрүү бэшэг соо тэмдэглэгдэнэ.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаан

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Демилитаризованно зоны урда талада байдаг США-гай далайн-сэрэгэй пехотын дүрбэн баазые Урда Вьетнамай арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй частьнууд ракетэнүүд болон миномёдуудаар мартын 11-дэ шангаар буудаа. Буудалганудай шадамараар хэгдэһэнһээ уламжалан, угаа ехэ һомо хэрэгсэл, хэдэ мянган тонно горючи усадхагдаа. Далайн-сэрэгэй пехотын гарнизонуудые хангадаг Куавьет портдохи складууд эгээн лэ шангаар буудуулаа.

ЮПИ агентствын корреспондентын Сайгонһоо дамжуулһанай ёһоор, Куавьет портдохи складууд бүримүһэн усадхагдаа. Донгхадахи американ экспедиционно корпусой баһа нэгэ сэрэгэй томо баазада түлишын нөөсэнүүд артиллерийскэ буудалганудай үедэ тэһэрээ.

Баазануудые буудалгаһаа боложо «ехэ хохидол тохёолдоо» гэжэ американ командованиин түлөөлэгшэ мэдэрхэ баатай болоһон байна. Хангалгын баазануудһаа гадна, далайн-сэрэгэй пехотын корпусой 3-дахи дивизиин штабые патриодууд баһал буудана.

Кхесанидахи далайн-сэрэгэй пехотын бааза мүн лэ буудуулаа. США-гай Данангдахи баһа нэгэ томо авиабазада артиллерийскэ буудалгаар горючиин складууд усадхагдаһан байна.

Сайгон шадар зэбсэгтэ тулалдаанууд замханагүй. Таншоннядгахи США-гай авиабаза шадар американ ябаган сэрэгэй 25-дахи дивизиин подразделенинүүдэй болон сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй отрядуудай хоорондо дахяад шанга тулалдаанууд болоо. Меконг мүрэнэй адагта провинциин центр бологшо Кантходо байһан американ сэрэгүүд мүн лэ буудуулаа.

ГДР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын захиралта

БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Германиин ба Баруун Берлинэй шэнэ түхэлэй нацис хүсэнүүдэй һанаашалгаһаа Германиин Демократическа Республикые, тэрэнэй эрхэтэдые хамгаалха тухай захиралта ГДР-эй Дотоодын хэрэгүүдэй министерство гаргаа.

АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, захиралта соо иигэжэ хэлэгдэнэ. ФРГ-гэй ба бэеэ даанхай политическэ единицэ бологшо Баруун Берлинэй эрхэтэд аад, шэнэ түхэлэй нацис национал-демократическа партиин гэшүүн гү, али шэнэ түхэлэй нацис ябуулга хэдэг байгаа һаань, ГДР оролгонь гү, али ГДР-эй газар дээгүүр ябажа гаралгань хоригдоо. Мүн НДП-гэй гэшүүдэй Баруун Берлинһээ Зүүн Берлин оролгонь энэ захиралтаар хоригдоһон байна.

Тус хорилтые дүүргэлгэ болгоогүй хүнүүд, хэрбээ ГДР-эй уголовно хуулиин ёһоор мүрдэлгэдэ хабаадуулагдахаар бэшэ байгаа һаа, захиралтын үндэрһөөр ГДР-һээ дары сүлэгдэхэ юм.

Захиралта мартын 11-һээ хүсэндөө орохо.

Иордан мүрэн дээрэ харата ааша гаргагдаһаар

ЛОНДОН. (ТАСС). Иордан мүрэнэй нүгөө талада байһан Иорданиин сэрэгүүд руу Израилиин сэрэгүүд мартын 11-нэй һүни гурба дахин пулемёдоор буудаа.

Иорданиин сэрэгэй командованиин түлөөлэгшын мэдүүлгэдэ үндэһэлэн Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, Тивериадска нуурһаа урагшаа 25 километртэ байдаг Машшия ба Джиср аль-Джамаа шадар буудалдаан болоһон байна.

Иорданиин талаһаа алуулһан хүн үгы.